

Skal afgrødevalget i dansk landbrug tilpasses til fremtidens klima?

Professor Jørgen E. Olesen

Temperaturen stiger mere over land end over hav

How ocean and land temperatures have risen

Annual land and sea surface temperature anomalies each year compared to the 20th century average show ocean temperatures respond more slowly but are also rising.

— Land average — Ocean surface average

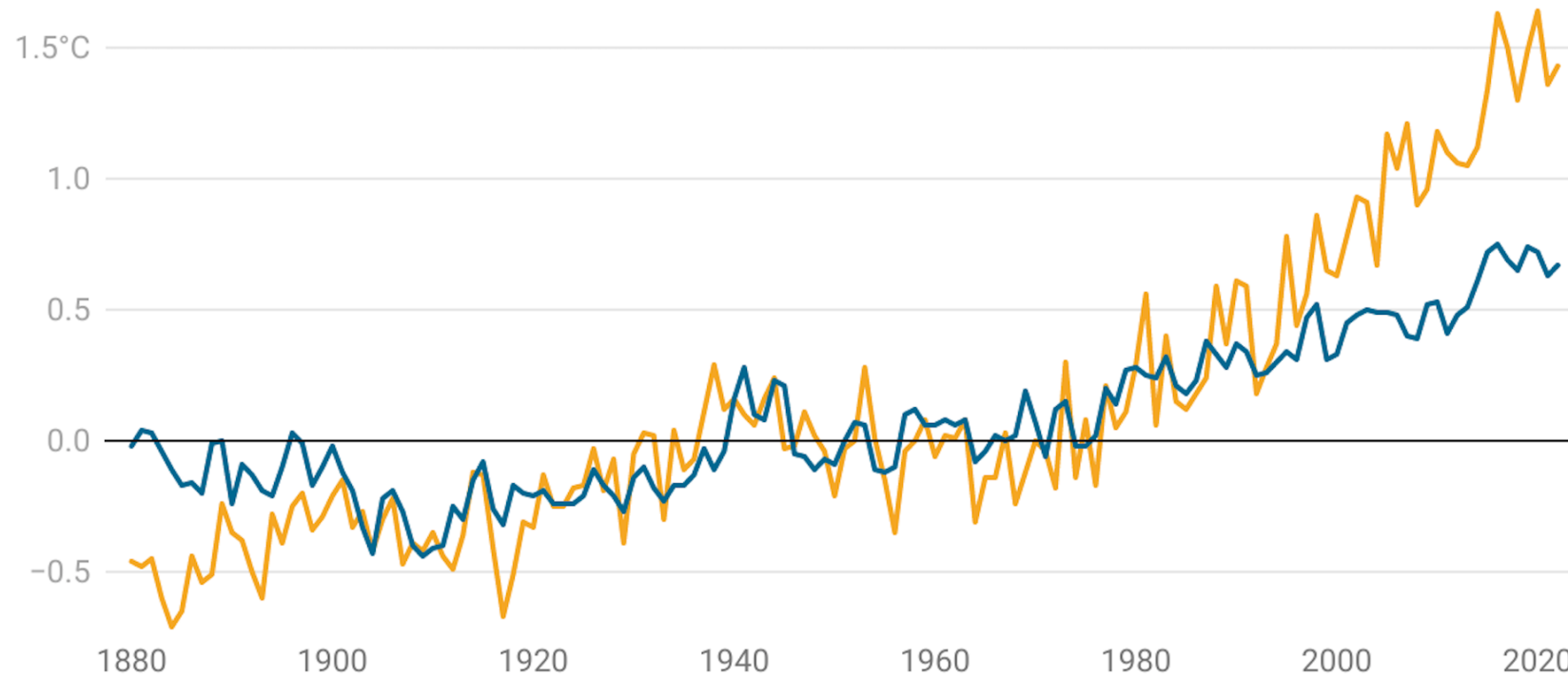
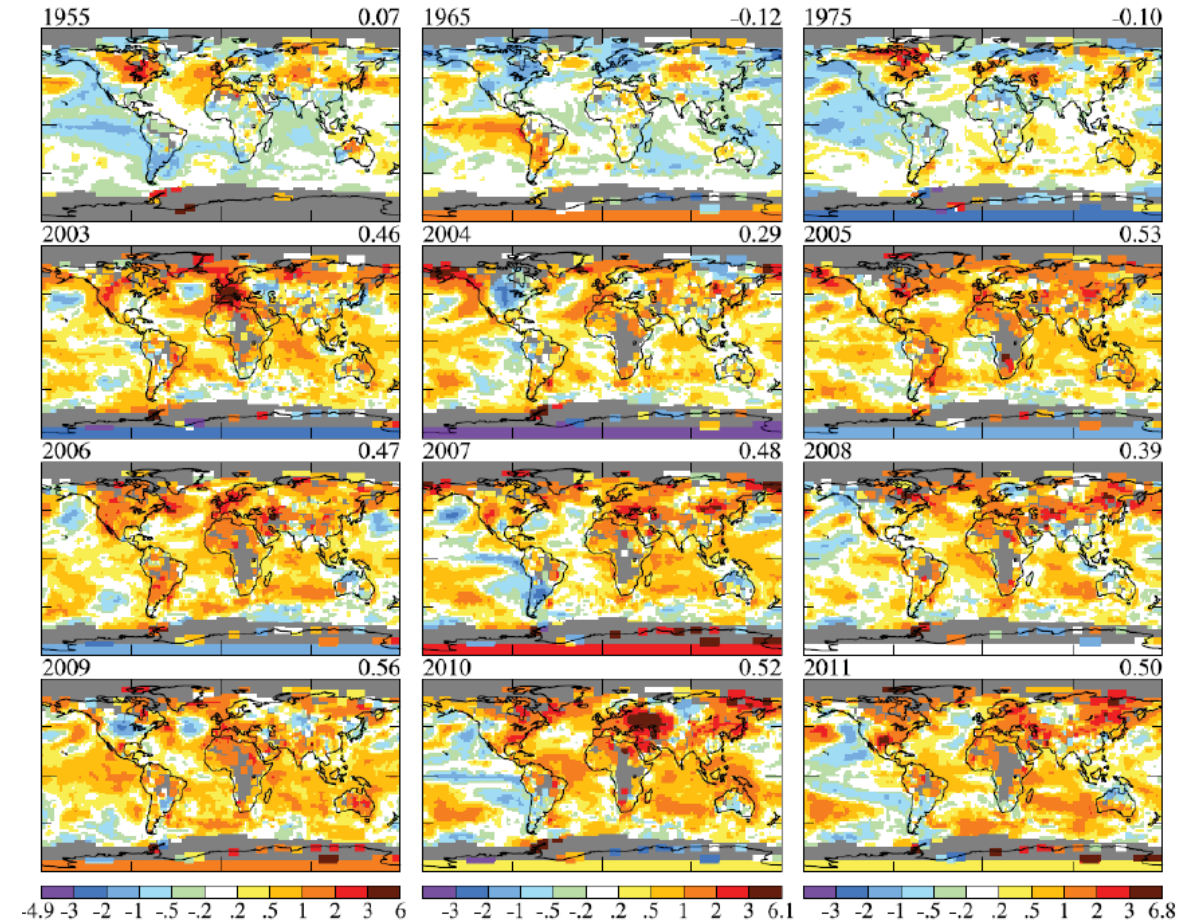
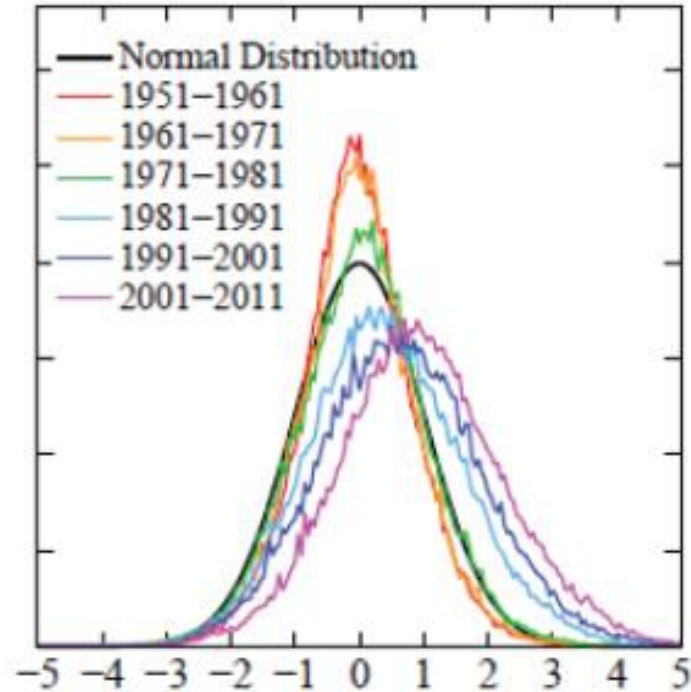

Chart: The Conversation/CC-BY-ND • Source: NOAA • Created with Datawrapper

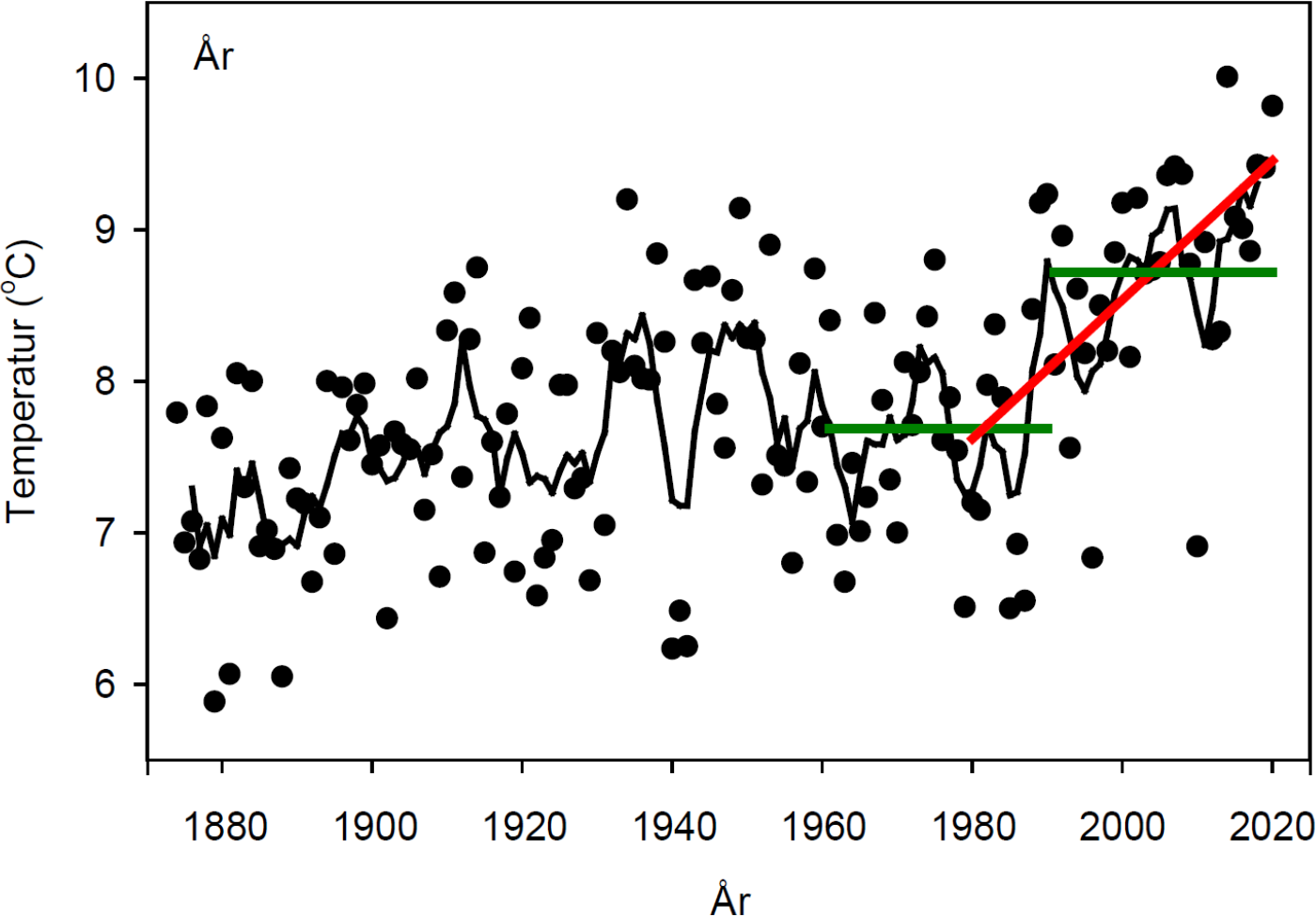
Sommer temperatur bliver mere ekstreme

- Den globale middeltemperatur stiger
- Det samme gør variationen mellem år

Hansen et al. (2012), PNAS 109 E2415-E2423

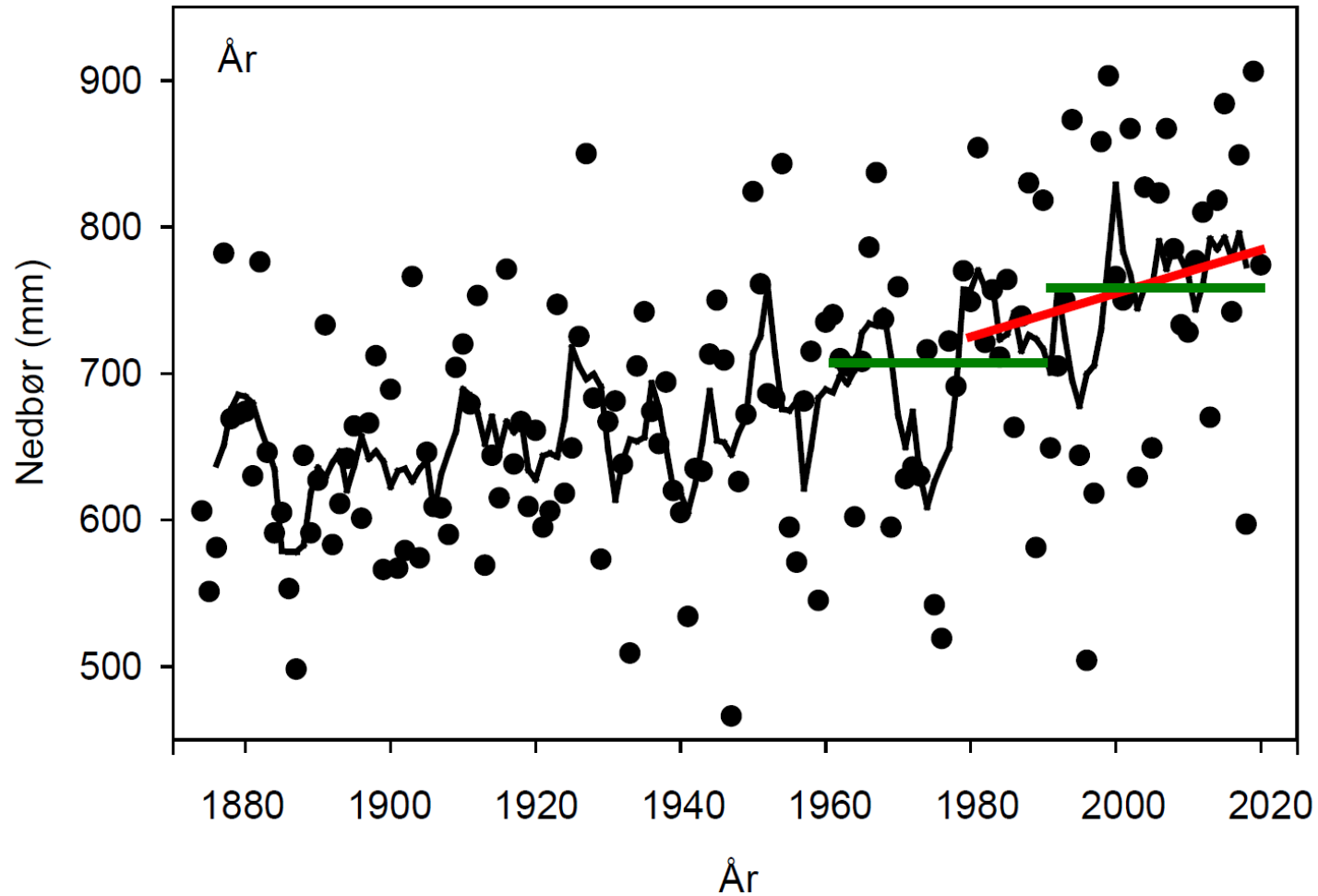
Stigende temperatur i Danmark

Siden 1980 er temperaturen steget ca. 0,5 C per årti

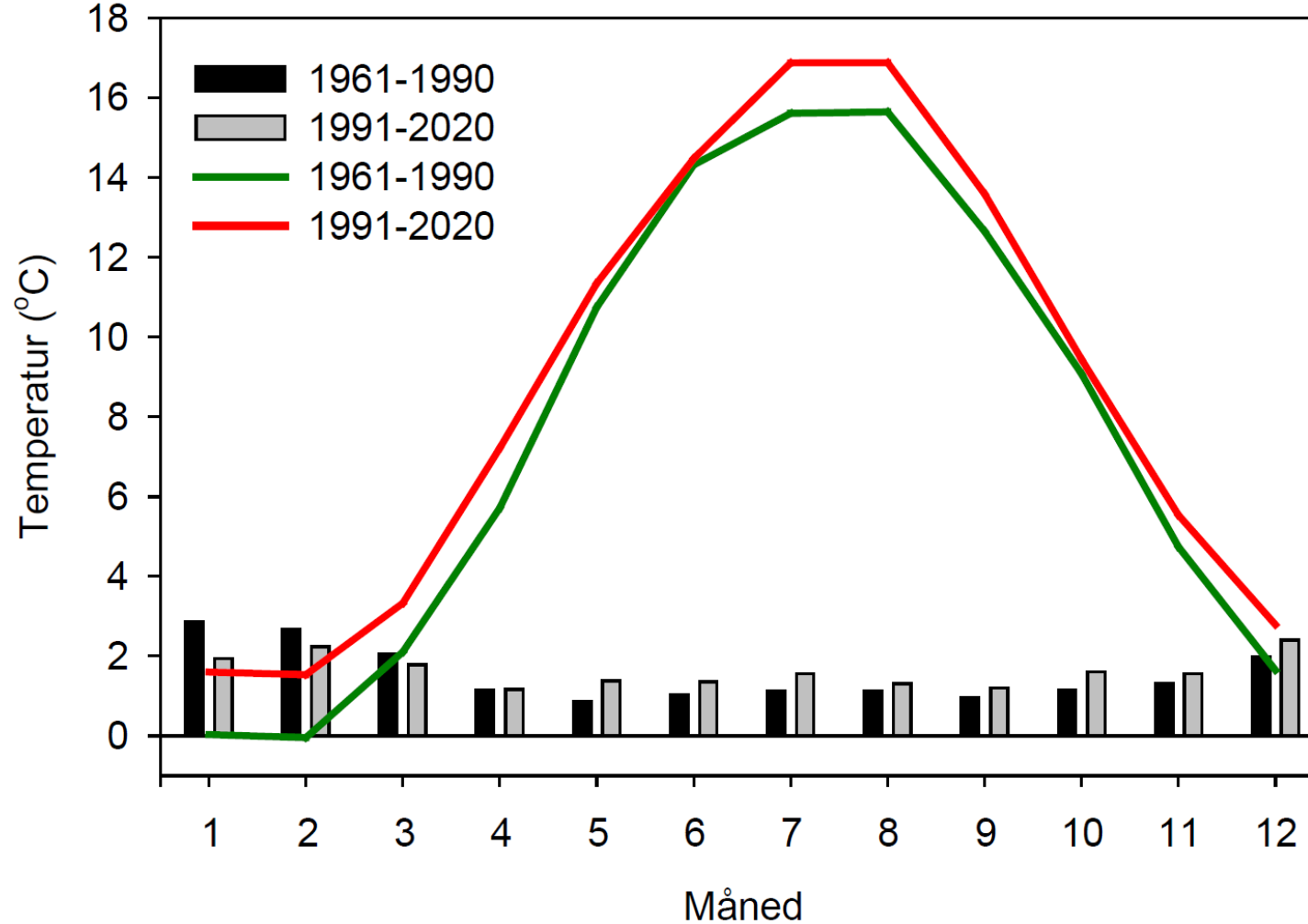

Stigende nedbør i Danmark

Siden 1980 er nedbøren steget ca. 15 mm per årti

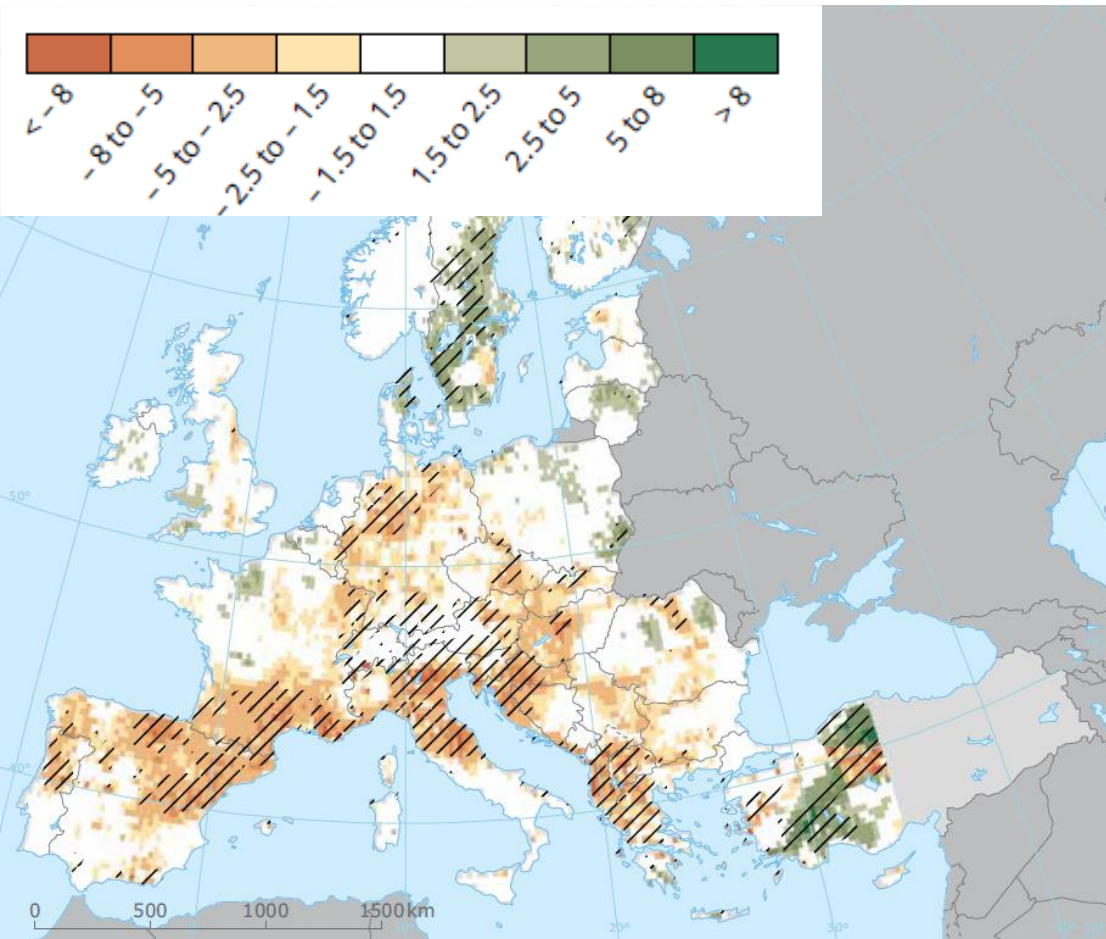
Øget variabilitet i temperatur (om sommeren)

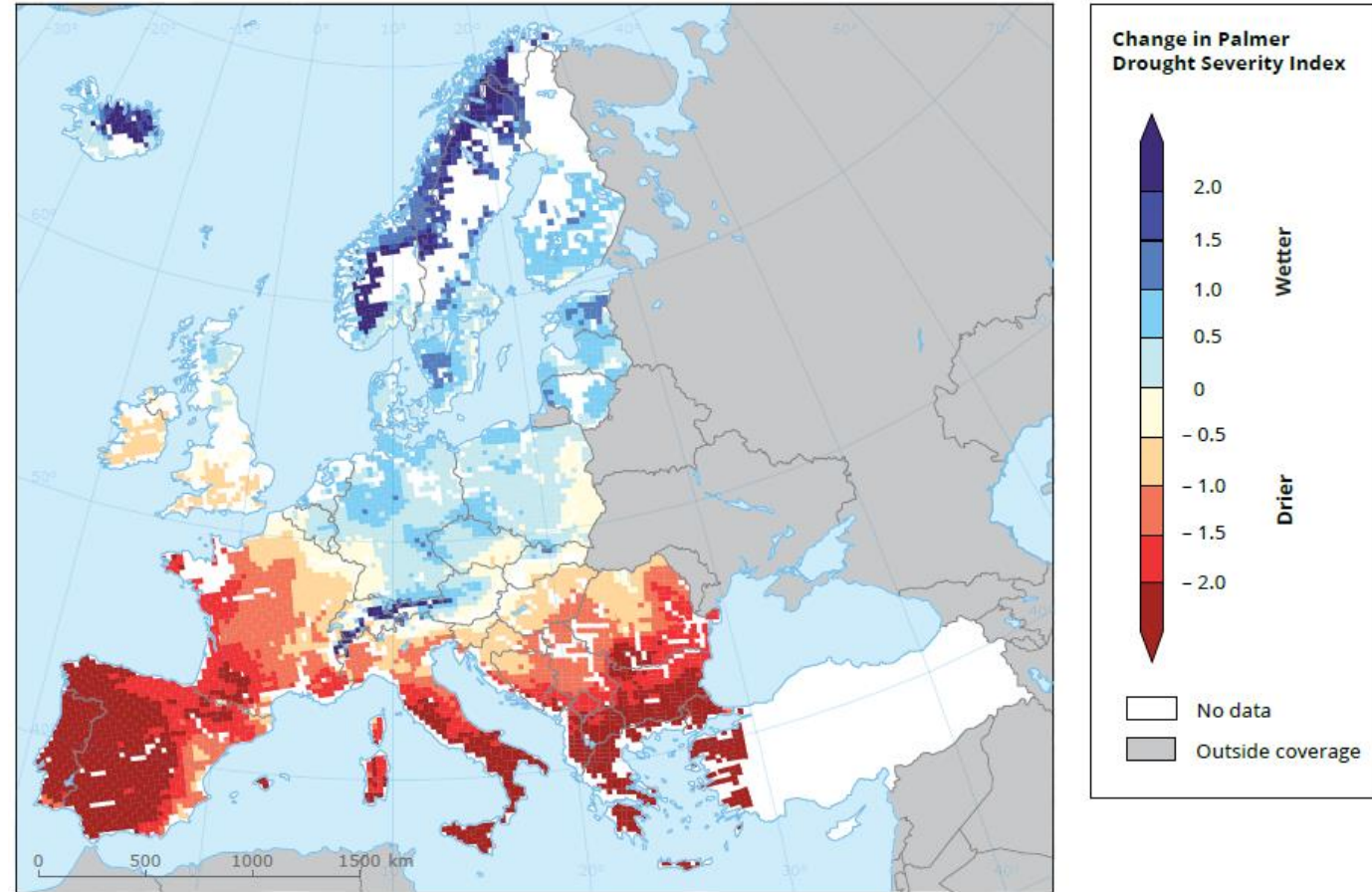
Linjer viser gennemsnit for normalperioder, og søjler viser spredning.

Udvikling i sommer jordfugtighed

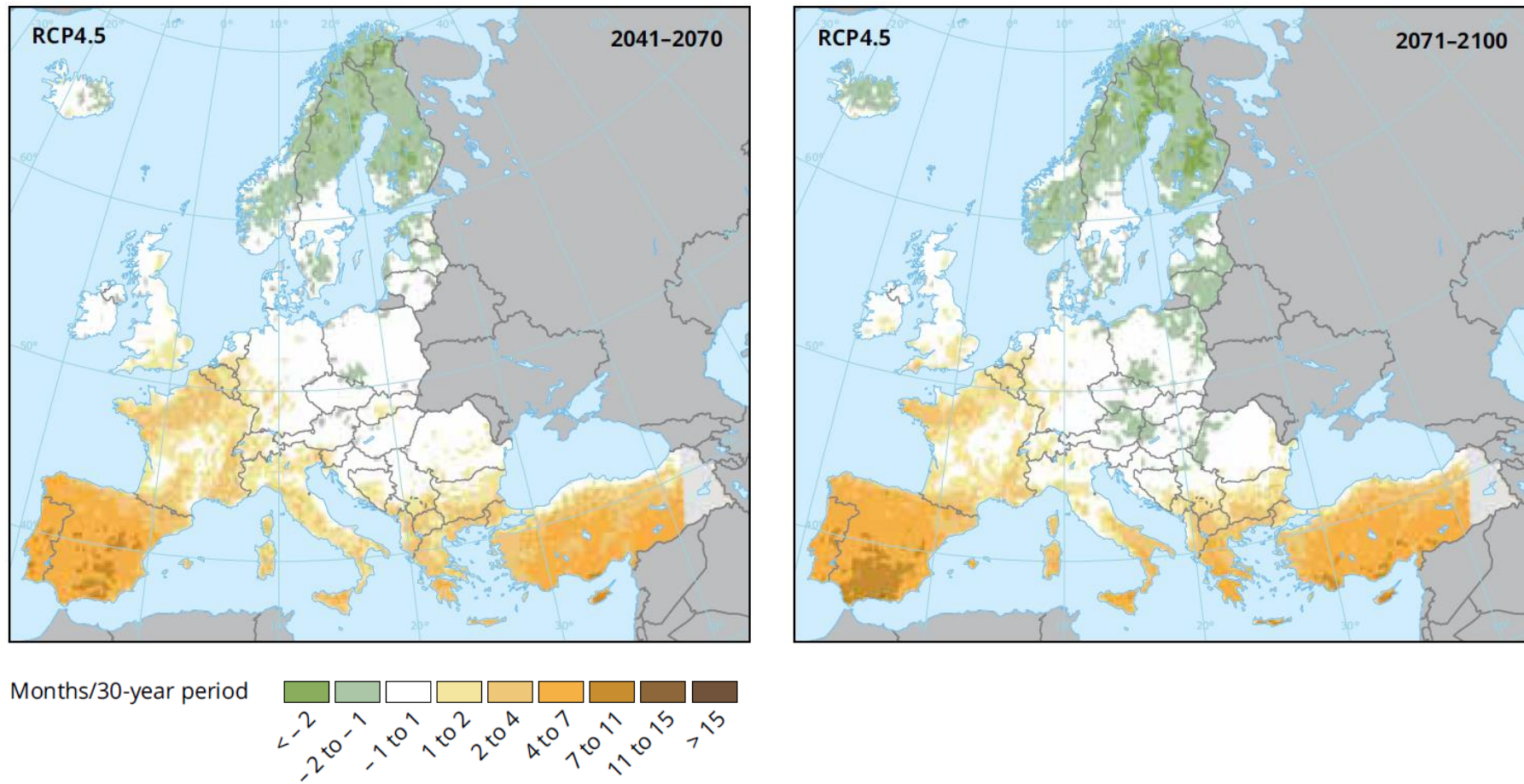
Trend 1951-2012

Projection until 2050s

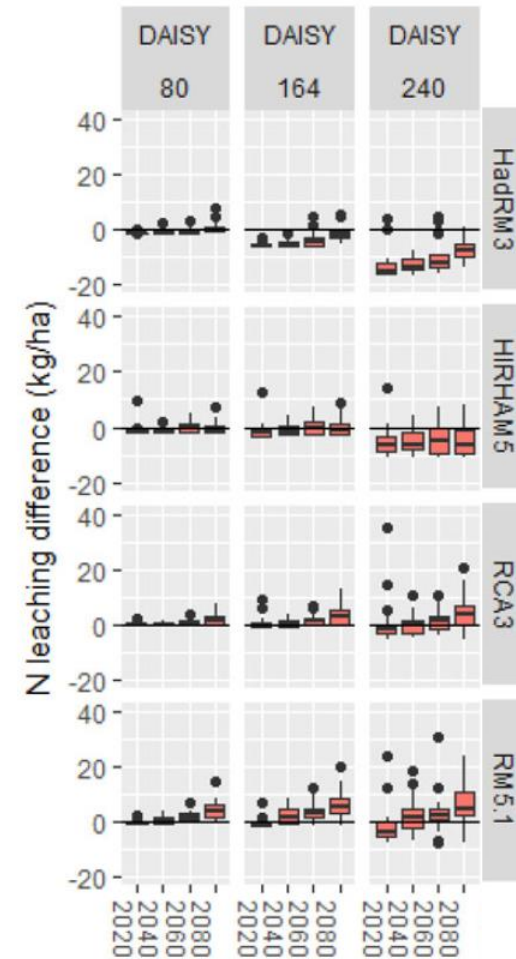

Ændring i frekvens af ekstrem tørke under moderat klimaændring

Klimaændringer øger miljøbelastningen

- Øget nitratudvaskning på grund af øget afstrømning og højere temperatur, der stimulerer mineralisering af jordens kvælstof
- Tab af kulstof i jorden som følge af øget mineralisering, der øger CO₂ udledninger og mindsker jordens frugtbarhed
- Øget risiko for sygdomme og skadedyr, med potentielt øget behov for pesticider på 10-20%

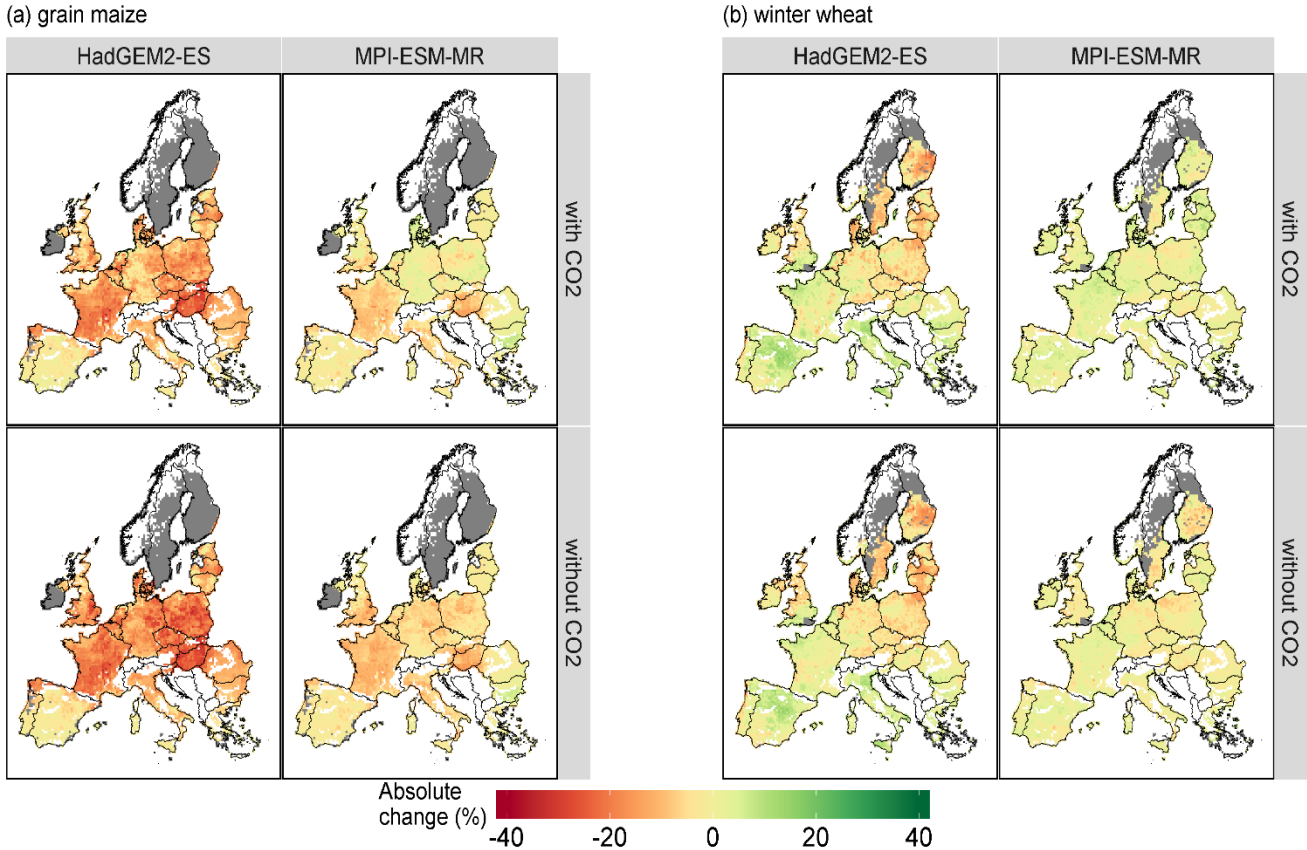
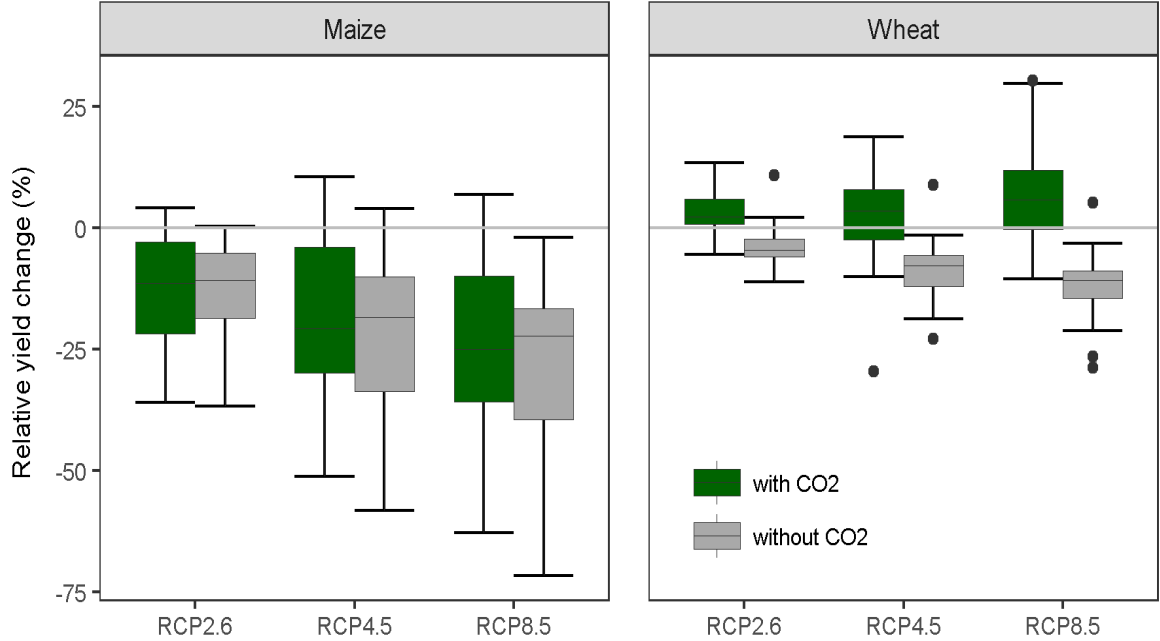
Ændring i nitratudvaskning i vinterhvede ved forskellig N-gødsning

Klimaændringer øger risiko for fødevareproduktionen

- Risiko i produktionssystemer og økosystemer er mest relateret til ekstreme hændelser og nye biologiske samspil
 - Hedeølger
 - Frost, sne, is
 - Tørke
 - Intens eller langvarig nedbør (oversvømmelser)
 - Storme
 - Sygdomme og skadedyr
- Klimaændringer øger
 - Frekvens af ekstreme hændelser
 - Variabilitet mellem årene

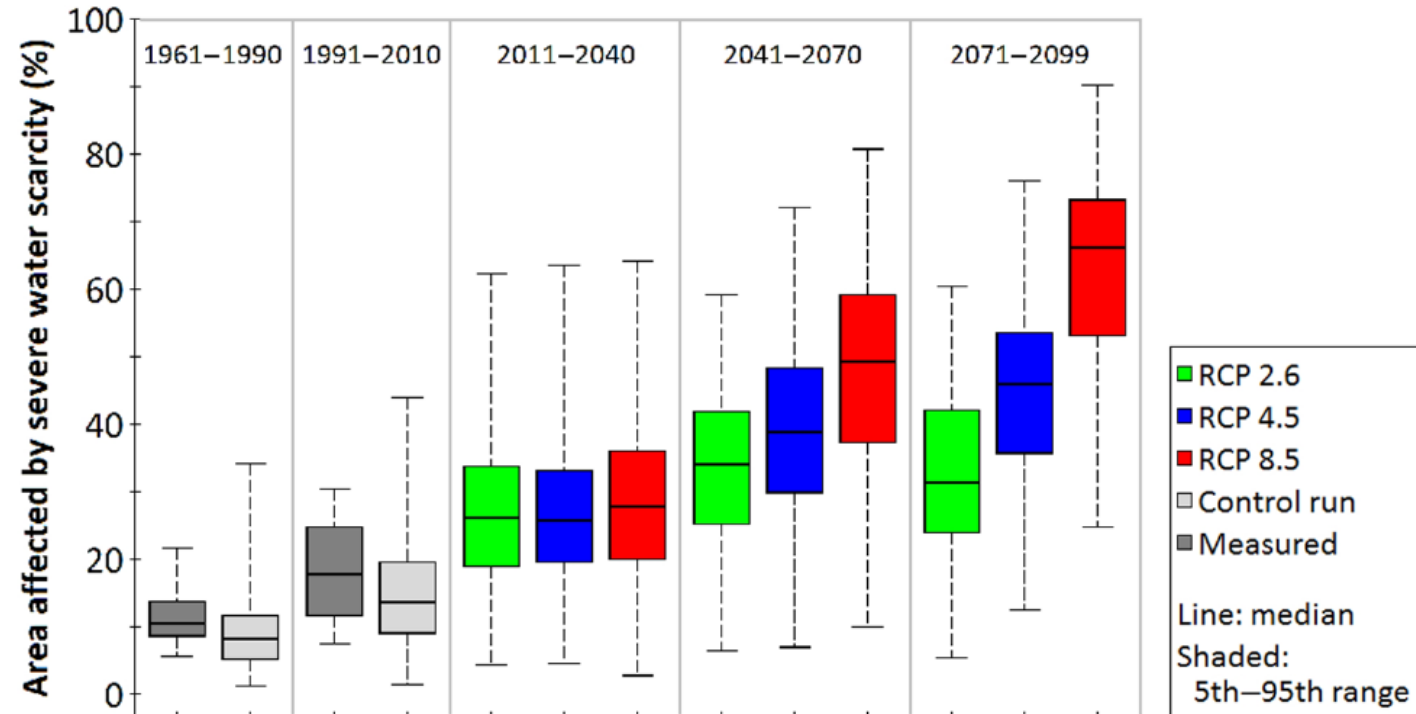

Tørke er den største trussel for korn under klimaændringer i Europa (2050s)

Fremtidig alvorlig tørke i hvede

- Beregnet areal med alvorlig tørke for verdens hvedeareal over vækstsæsonen
- Arealet med alvorlig tørke er allerede steget med 50% sammelignet med 1961-1990
- Under moderat klimaændring vil arealet med alvorlig tørke fordobles i midten af århundredet.
- Stigningen i alvorlig tørke sker også i de hvedeksportende lande – med konsekvenser for hvedeprisen.

Fødevarereproduktionen trues af klimaændringer

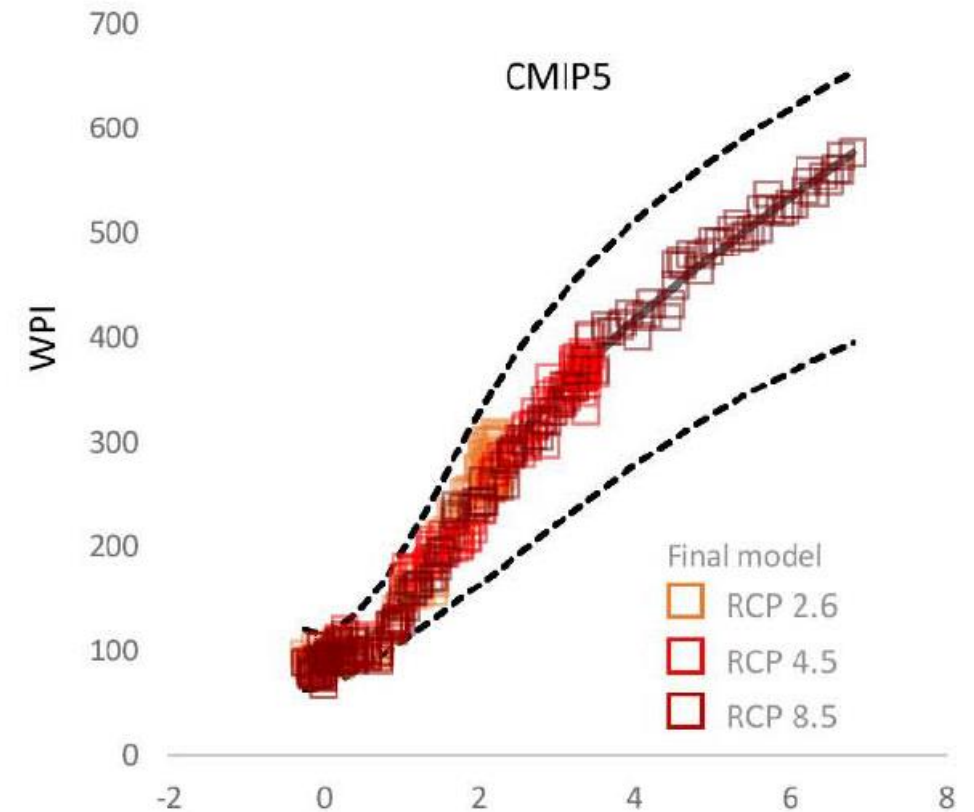
Forsyningsproblemer i 2023 (klimarelateret)

- Grønsager i foråret (tørke i Nordafrika)
- Olivenolie i efteråret (tørke i Spanien)
- Appelsiner (tørke i Californien)

Forventede problemer med klima

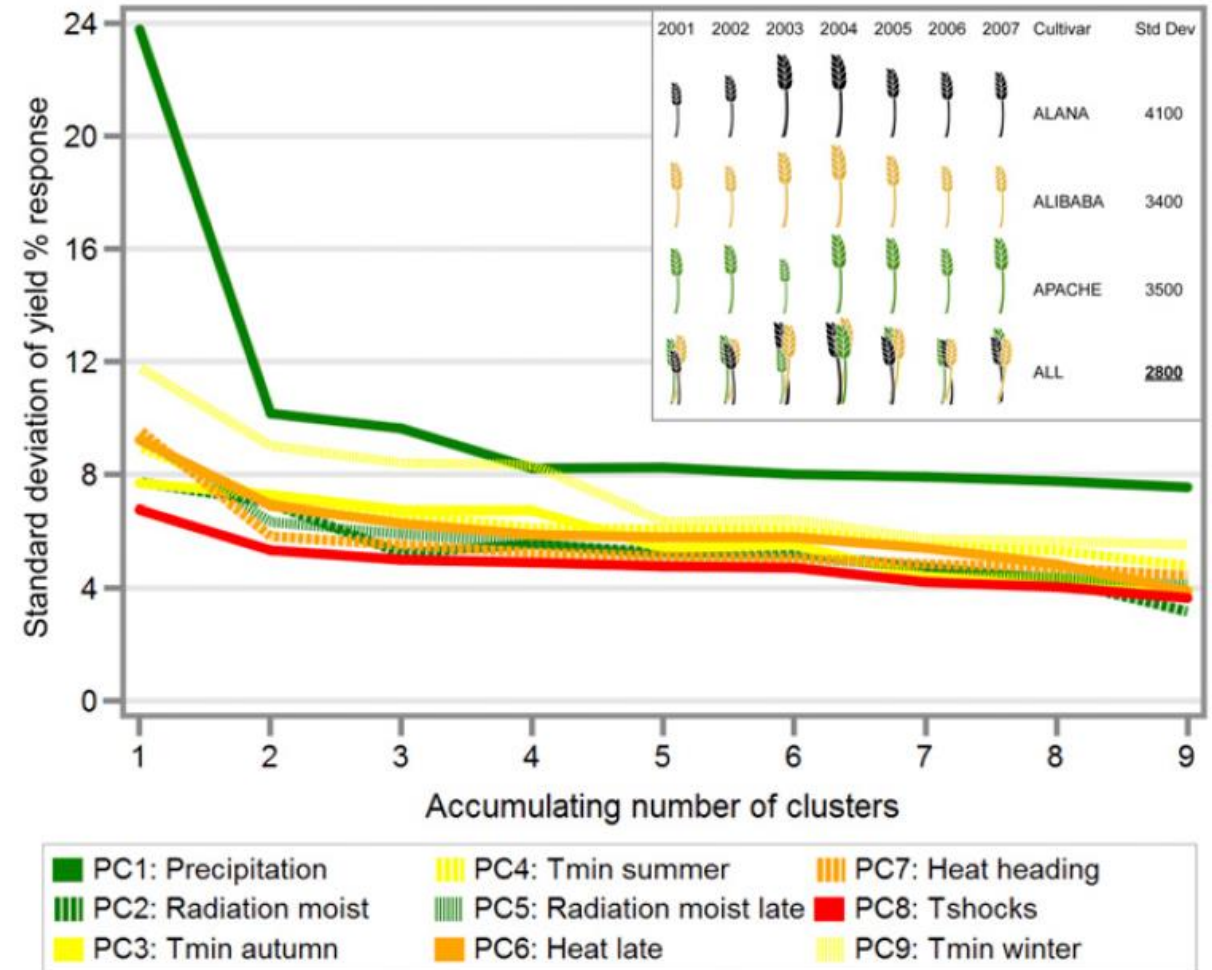
- Korn, især hvede (tørke)
- Tomater (varme, tørke)
- Kaffe (varme)
- Kakao (varme)
- Humle (varme)

Kornpris med stigende global middeltemperatur

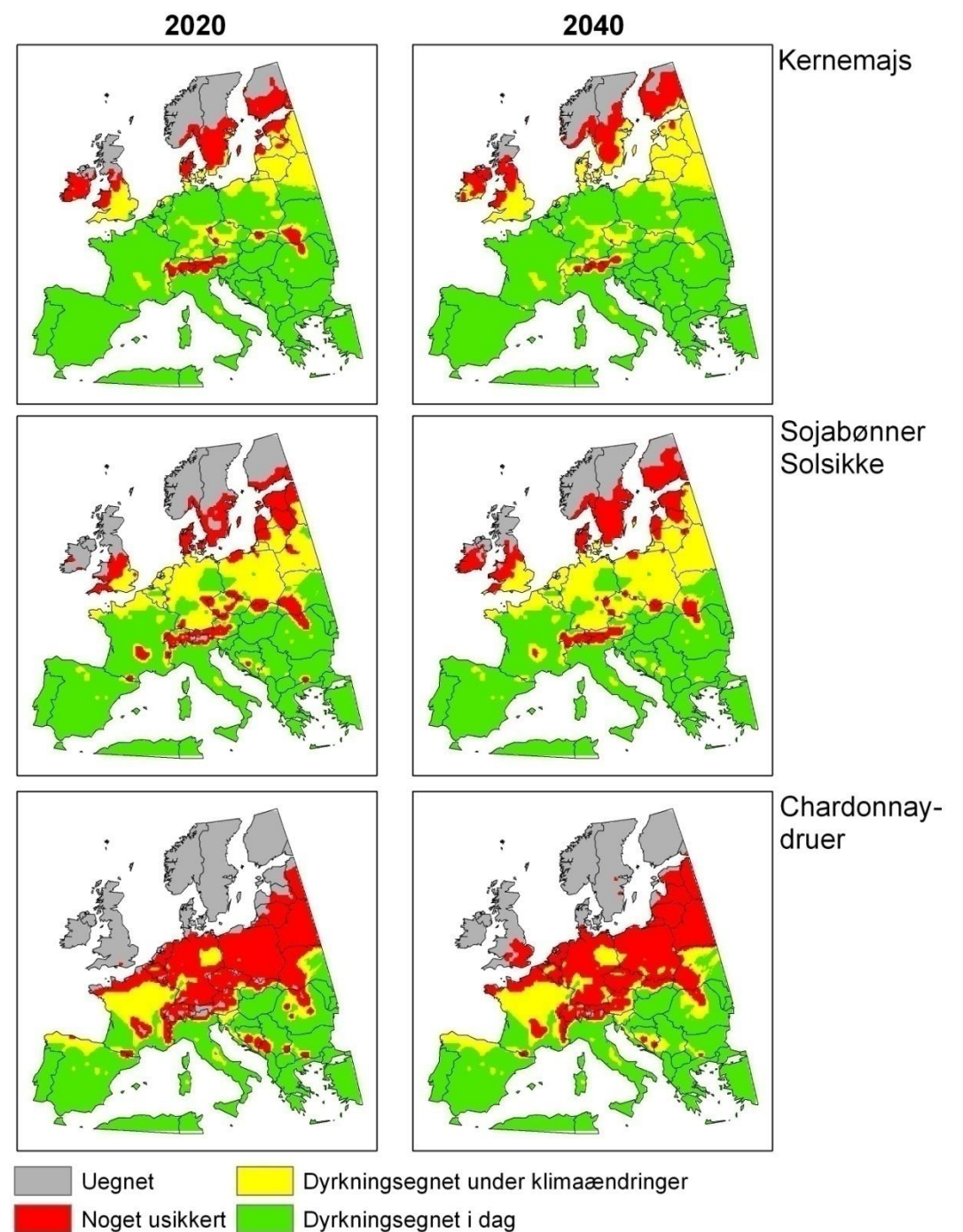
Resiliens – høj produktivitet og lav variabilitet

- Resiliens er evnen til at bevare kritiske systemfunktioner mod klimarelateret usikkerhed og variabilitet
- Resiliens kan opnås ved:
 - Bedre ressourceudnyttelse (vand, lys, næring)
 - Evne til at modstå forskellige ekstreme
- Inden for afgrøder varierer sorter i deres respons på variation i vejrforhold. Øget diversitet (sortsblandinger) blandt sorter kan sikre rimelige udbytter uanset vejrforhold.

Nye afgrøder

- Nye afgrøder er især afhængig af temperaturforhold
- Højere temperaturer øger afgrødernes udviklingshastighed – og afgrøder med større varmekrav kan modne af tidligere
- Det er dog meget begrænset hvilke nye varmekrævende afgrøder, der bliver aktuelle i Danmark
- Desuden kan dobbeltafgrøder blive aktuelle, fx
 - Vårsæd efter tidlig kløvergræsslæt
 - Høst af efterafgrøder efter korn

Fremtidens dyrkningssystemer skal opfylde mange funktioner

FUNKTION OG MANAGEMENT

Enårige afgrøder

- Mere biodiverse dyrkningssystemer, inkl. bælgplanter og blandinger
- Tidligere høst af korn og frø – forbedret etablering af efterafgrøder med mulighed for høst til bioraffinering (dobbeltafgrøder)

Foderafgrøder

- Græs-baseret foderproduktion baseret på blanding af flerårige arter

Flerårige dyrkningssystemer

- Nye produktive flerårige dyrkningssystemer (inkl. skovlandbrug)
- Integration med energiproduktion (inkl. solceller)

Management

- Nye gødskningsystemer (inkl. recirkulering af næringsstoffer)
- Præcisionslandbrug (sensorer, modeller and robotter)
- Planteforædling – fokus på resiliens, miljø/klima og effektivitet i forsyningskæden
- Bioraffineringsteknologier - upcycle biomasse fra hele landskabet
- Øge jordkulstof, flerårige afgrøder og biochar (integration med energi)

AARHUS
UNIVERSITY

Tilpasning af sorter til fremtidens klima

Birger Eriksen, Sejet Planteforædling

Planteforædling: klima og bæredygtighed

- **FØR:**
 - forædlingsmål: udbytte, resistens, kvalitet

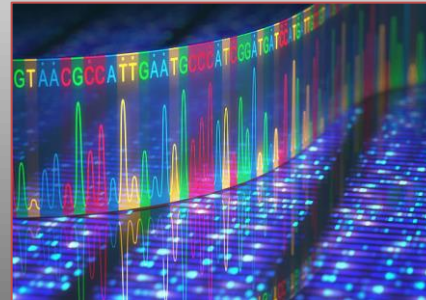
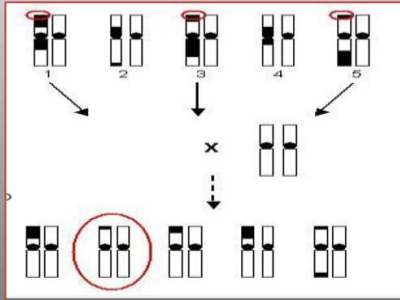
Planteforædling G2 (2. generation)

- **NU og fremover:**
 - forædlingsmål: udbytte, resistens, kvalitet

Planteformaling: bæredygtighed og klima

- **INPUT-siden**
fungicider, gødning:

Genetisk resistens som alternativ til kemi, bedre vand og næringsstof-udnyttelse

Ny teknologi som DNA-markører, BIG DATA (genomisk selektion) og NGT (CRISPR)

- **OUTPUT-siden**
udbytte/CO₂-footprint:

Udbytte pr. hektar, udbyttestabilitet, design-sorter ift. industrianvendelse, BNI

"a numbers game"

Eksempel: intakt udbytte på trods af 20 års undergødsning og udsultning af jorden

Kornforædlingsfirmaer i Europa

CO₂-footprint

Vinterhvede 3.000 kg CO₂-ækvivalenter pr. hektar

10 tons pr. hektar = 0,300 kg CO₂-ækvivalenter **pr. kg korn**

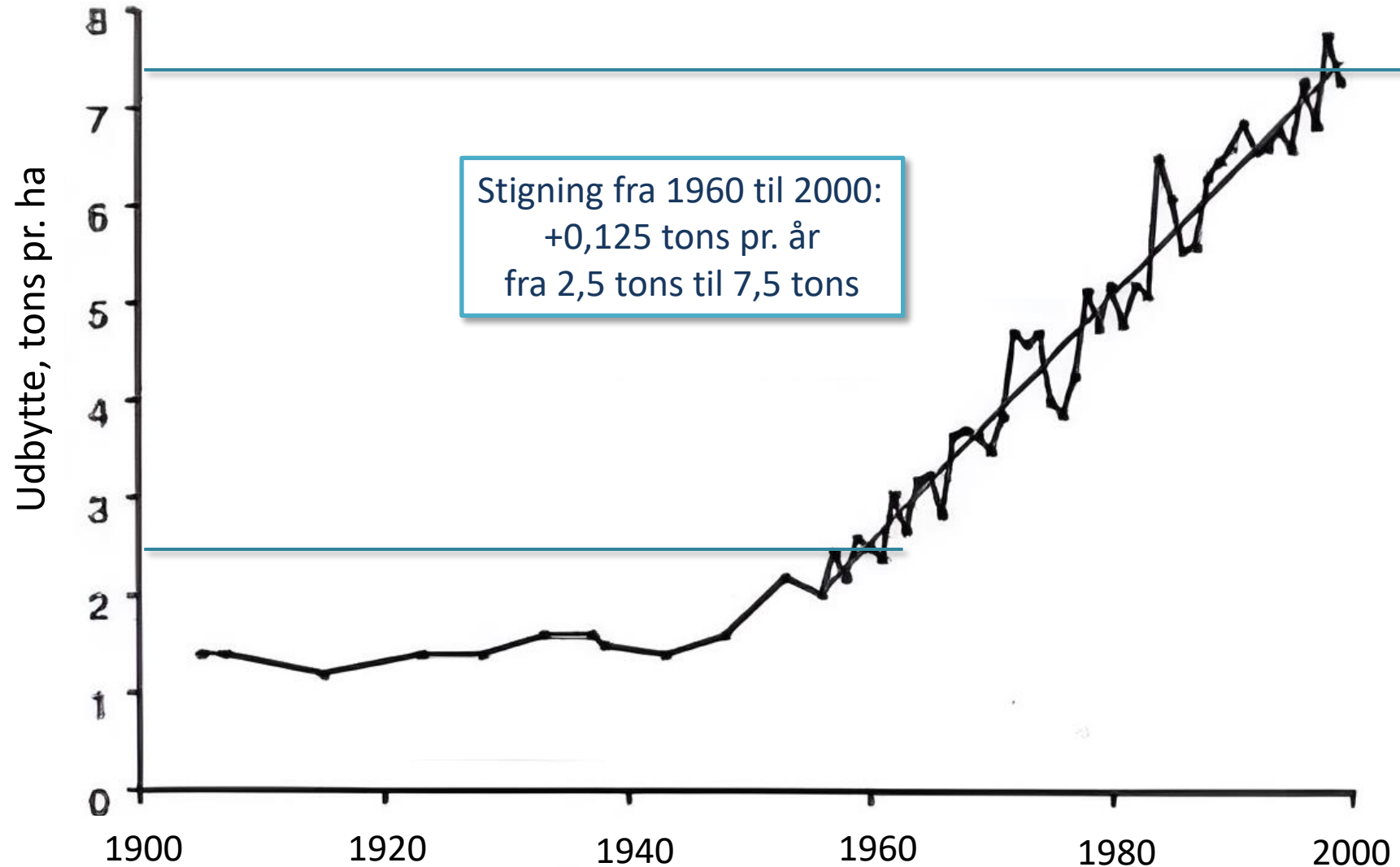
8 tons pr. hektar = 0,375 kg CO₂-ækvivalenter **pr. kg korn**

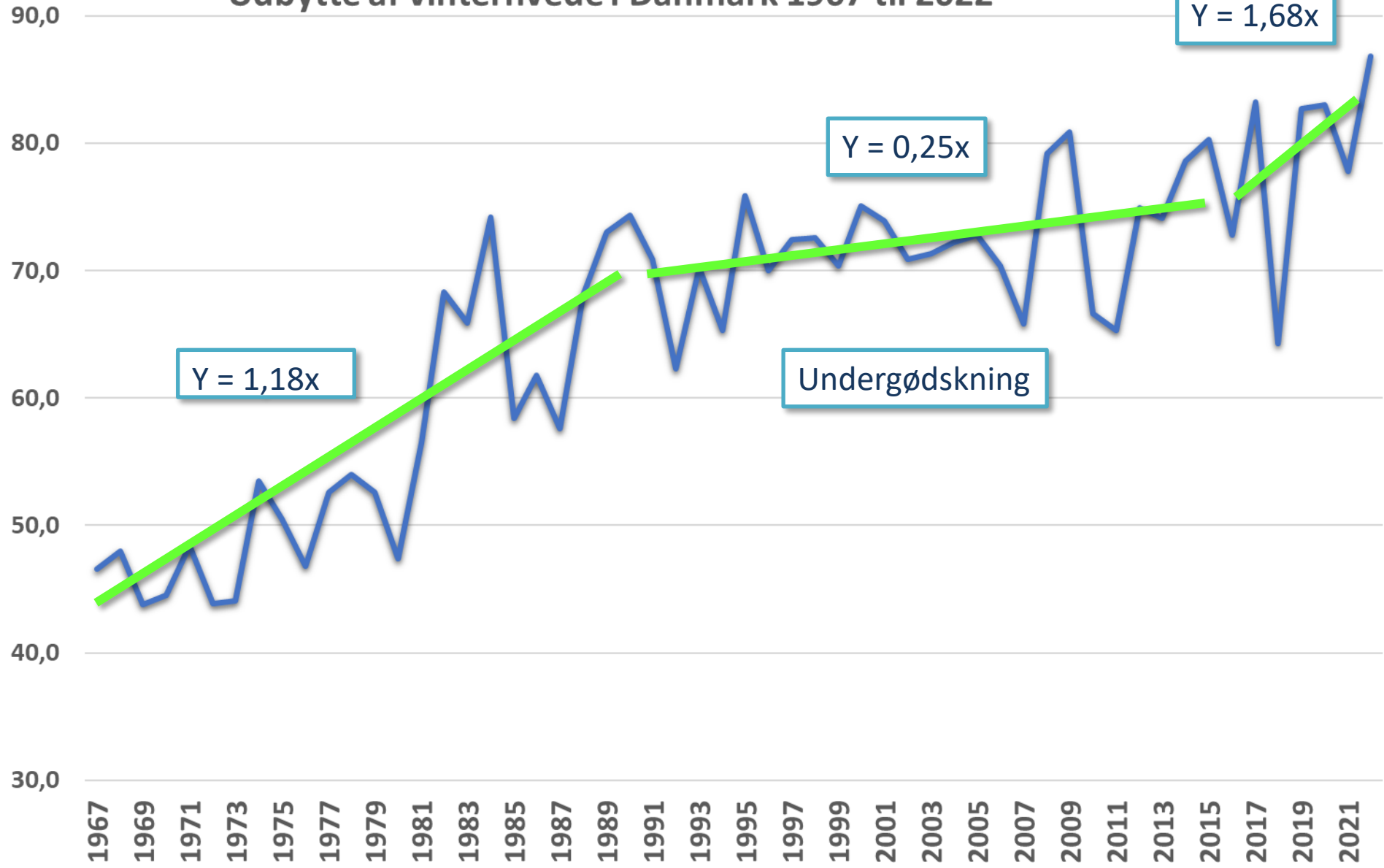
25% højere

YIELD is KING

Udvikling i hvedeudbytter i Frankrig fra 1900 til 2000

Udbytte af vinterhvede i Danmark 1967 til 2022

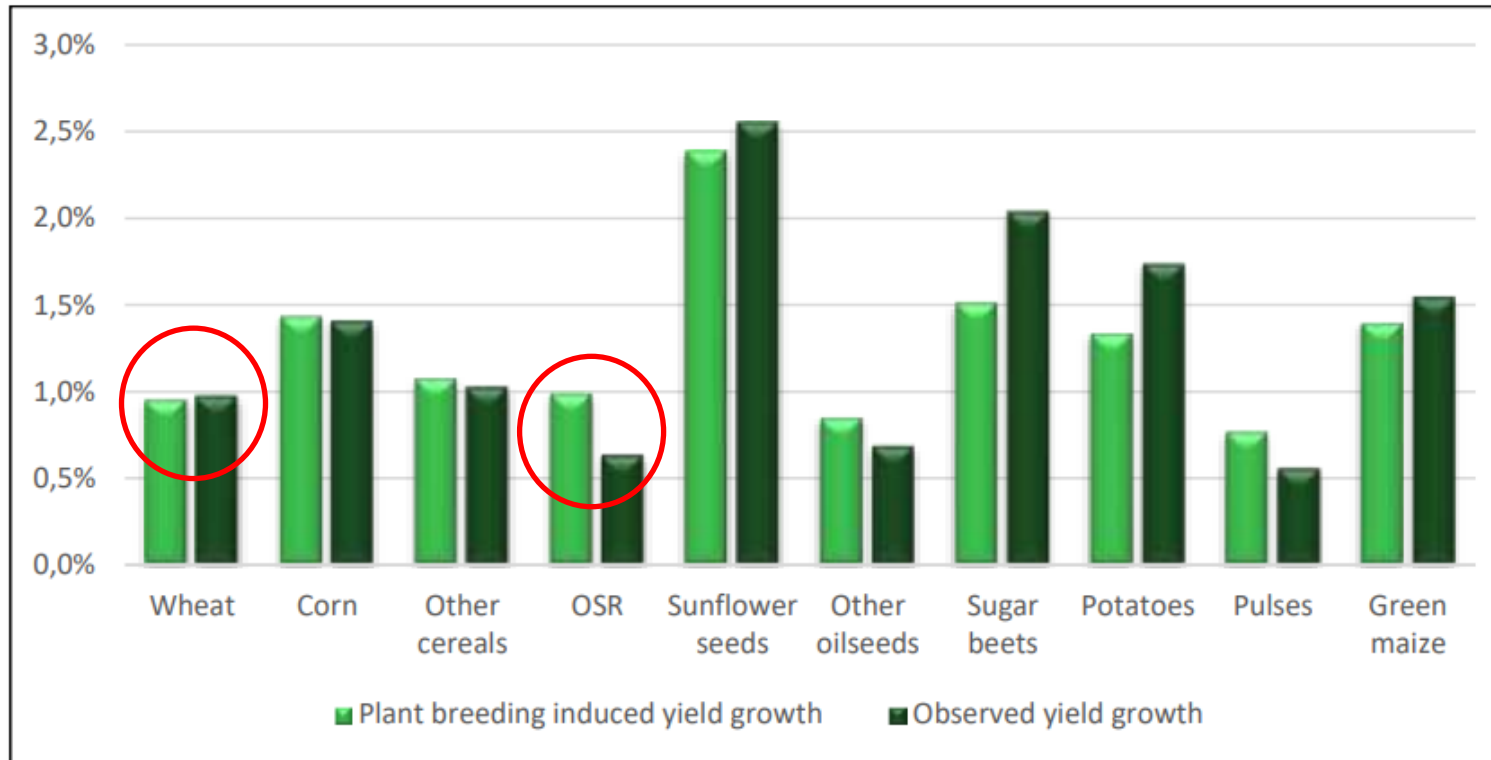
Forædlings-relateret udbyttetigning (pct) i perioden 2000-2019

Figure 2.23: Annual plant breeding-induced yield growth rates of arable farming in the EU and selected member states between 2000 and 2019 (in percent)

Crop/Region	EU	DE	FR	IT	ES	UK
Wheat	0.95	0.61	0.69	1.04	0.57	0.86
Corn	1.43	1.10	1.06	0.64	1.09	1.03
Other cereals	1.07	1.01	0.78	0.80	0.36	0.94
OSR	0.98	0.82	1.47	3.58	1.66	1.77
Sunflower seeds	2.38	1.10	1.29	0.87	0.84	N.A.
Other oilseeds	0.84	2.46	1.13	0.28	0.85	3.05
Sugar beets	1.51	1.39	1.57	1.35	1.30	1.68
Potatoes	1.33	0.66	0.65	0.70	0.77	0.84
Pulses	0.76	0.91	0.99	1.14	1.23	0.84
Green maize	1.39	0.73	1.36	0.30	1.63	1.52

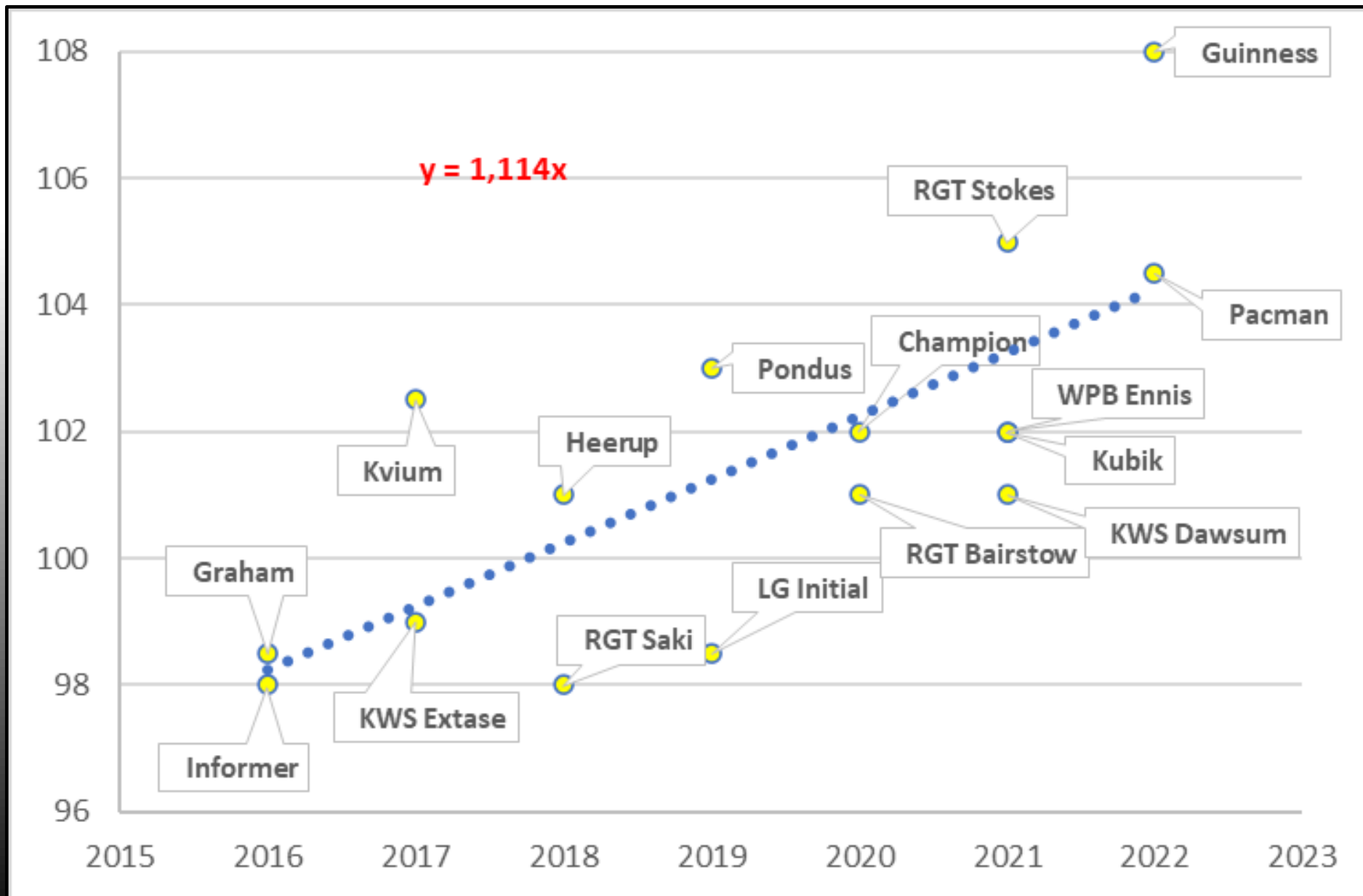
Source: Own calculations and figure.

Figure 2.24: Annual plant breeding-induced yield growth and annual observed yield growth of arable farming in the EU between 2000 and 2019

Source: Own calculations and figure.

Vinterhvede udbytte ift. registreringsår, Landsforsøgene 2021-2022

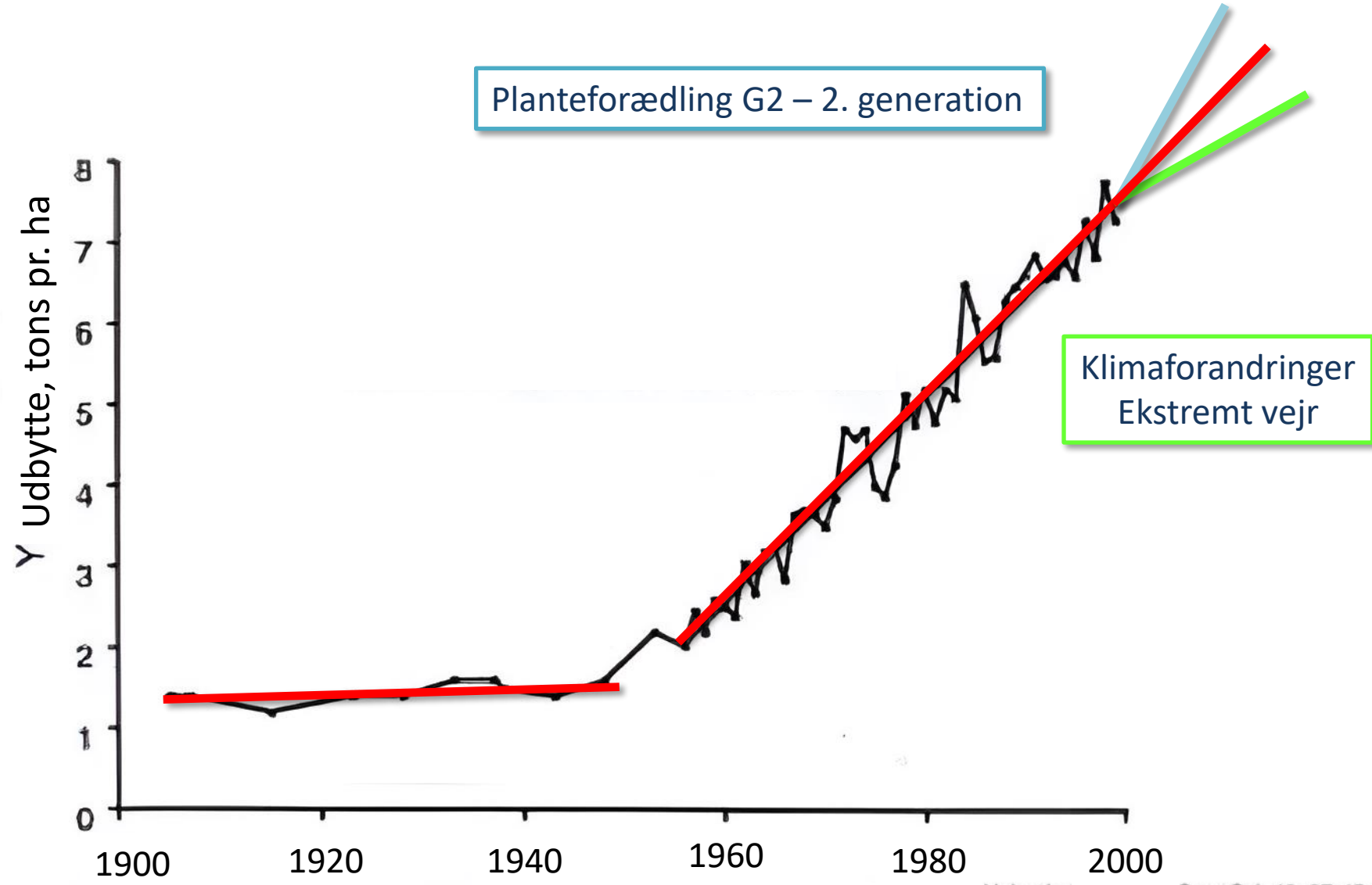

Top 5 vinterhvede-sorter i Danmark gennem 15 år

2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pondus 	Informer	Informer	Benchmark 	Benchmark 	Torp 	Torp 	Mariboss
Informer	KWS Extase	KWS Extase	Sheriff 	Torp 	Benchmark 	Mariboss 	KWS Dacanto
Heerup 	Kvium 	Kvium 	Kalmar 	Sheriff 	Pistoria 	KWS Dacanto	Hereford
Kvium 	Heerup 	Heerup 	Torp 	Kalmar 	KWS Lili	Hereford 	Jensen
KWS Extase	LG Skyscraper	LG Skyscraper	Informer	KWS Lili	KWS Dacanto	Pistoria 	KWS Cleveland

2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Mariboss 	Mariboss 	Mariboss 	Hereford 	Hereford 	Frument 	Ambition 	Smuggler
Jensen 	Jensen 	Jensen 	Mariboss 	Frument 	Ambition 	Smuggler	Skalmeje
KWS Dacanto	Hereford 	Hereford 	Frument 	Ambition 	Hereford 	Skalmeje	Robigus
Hereford 	KWS Dacanto	KWS Dacanto	Tuareg	Oakley	Smuggler	Frument	Samyl
KWS Cleveland	Tuareg	Tuareg	Tabasco	Tuareg	Audi 	Opus	Opus

Udvikling i hvedeudbytter i Frankrig fra 1900 til 2000

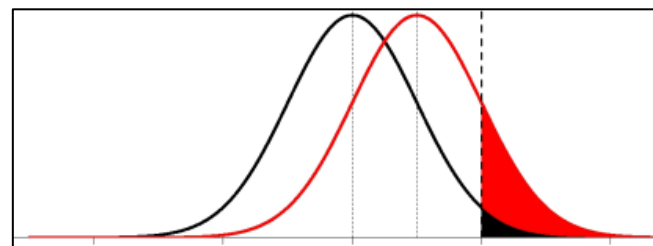
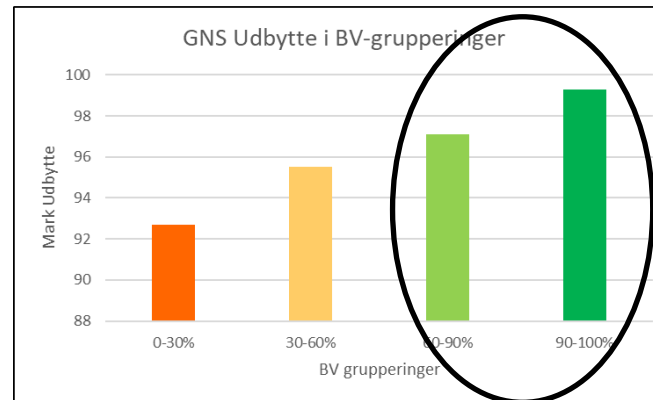
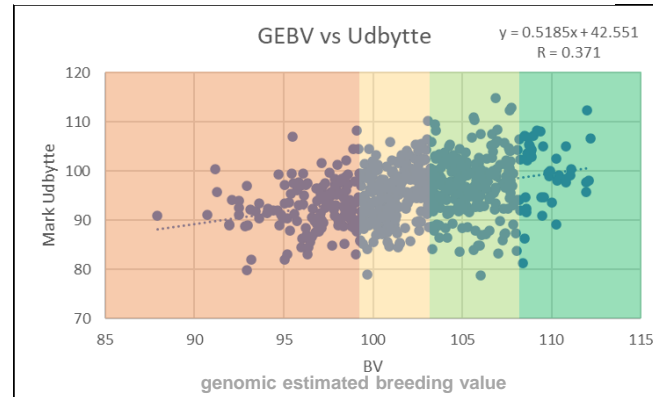
Brancourt-Hulmel et al., 2003. Crop Sci. 43, 37-45

Planteforædling G2 – 2. generation

- Business as usual (toptunet selektions-setup i mark og lab.) plus:
- **Genomisk selektion og prædiktionsværdier**
- **Berigede pop. vha. DNA-markør teknologi**
- **Stacking af gener vha. DNA-markør teknologi**
- **Mutationsforædling vha. CRISPR teknologi – nye egenskaber**
- Kombination af ovenstående – **DEN PERFEKTE SORT**
- **Reduceret lattergas emission – Biologisk Nitrifikations Inhibering**

Numbers game

Genomic selection

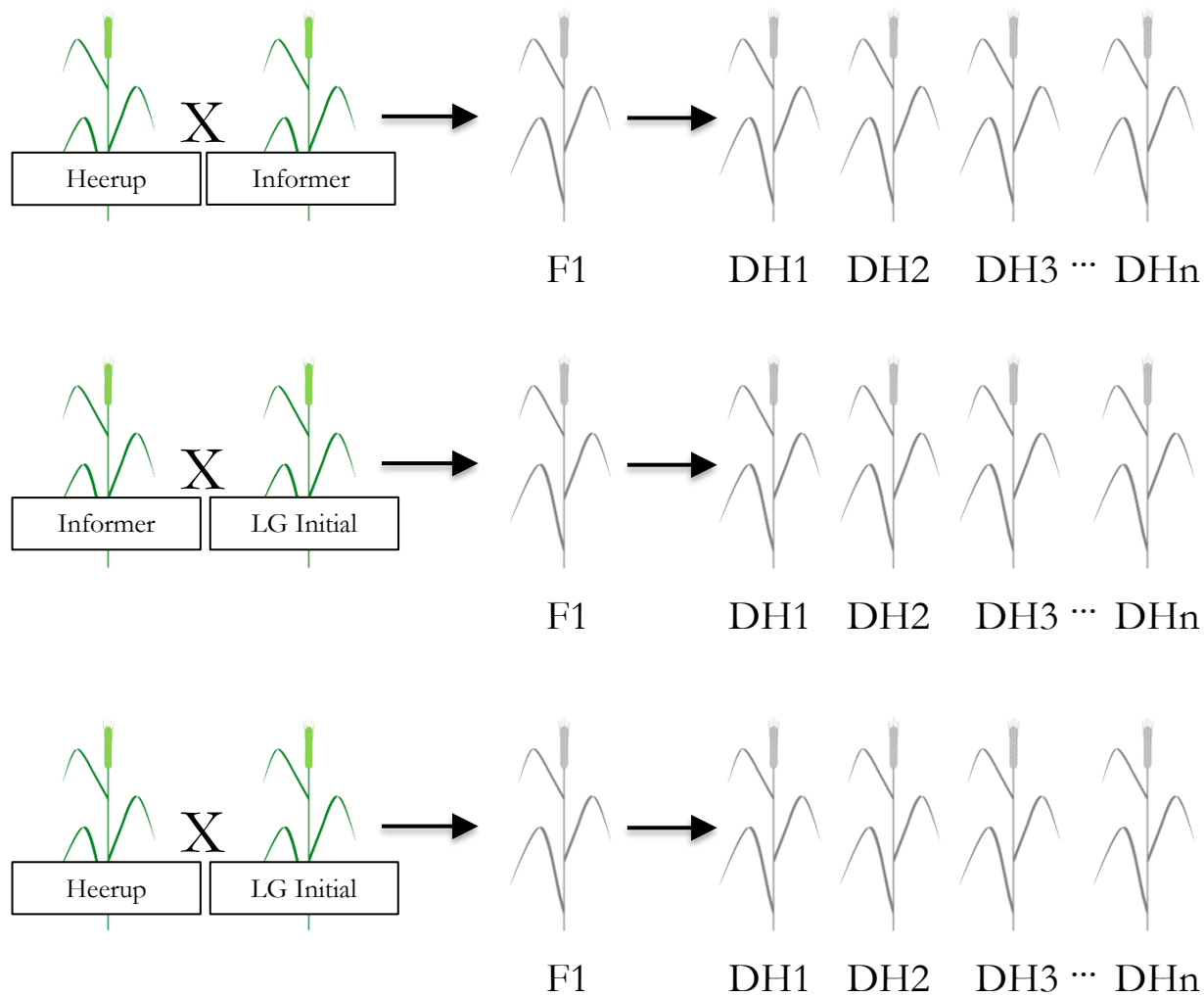

20.000 per. year

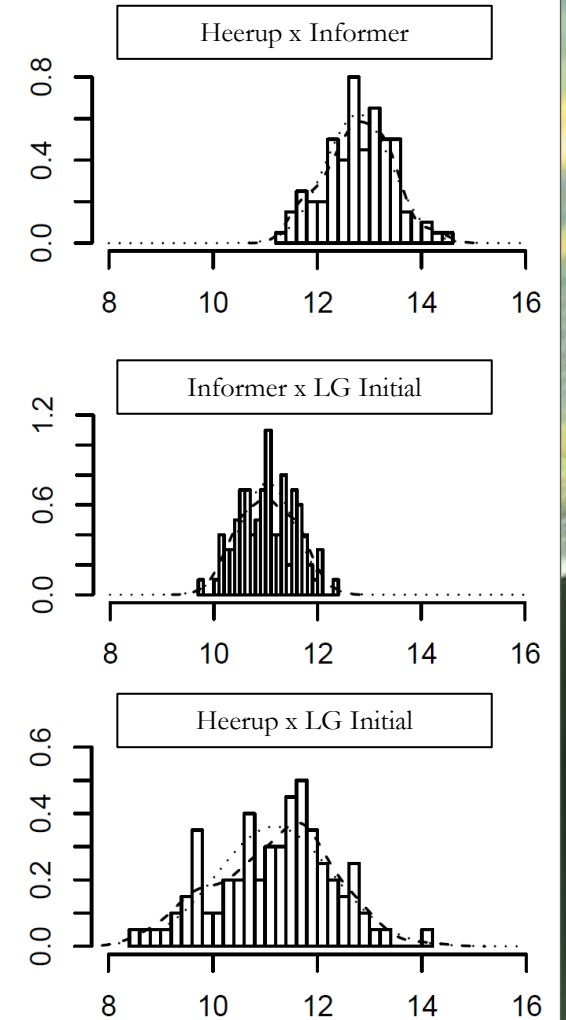
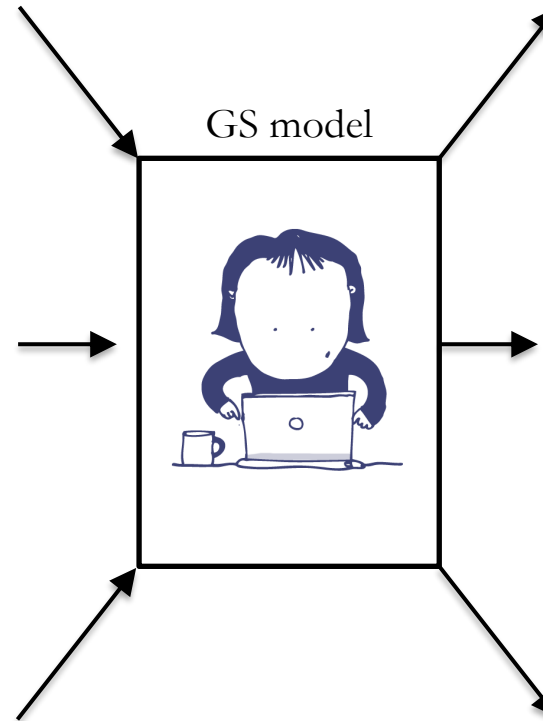

10 per. year

Specifik kombination prediktion

Kun i computeren

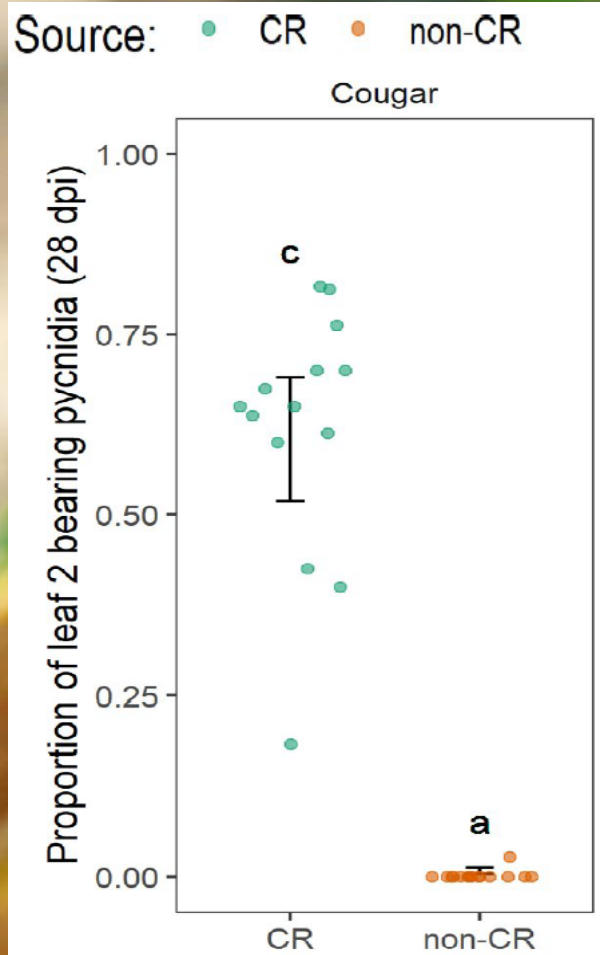

Observationsparceller Septoria dækning(%) 2022	
KWS Firefly	23
RGT Saki	18
SY Insitor	16
Graham	14
WPB Ennis	14
Champion	13
KWS Dawsum	12
LG Skyscraper	12
Kubik	10
KWS Colosseum	10
SY Volley	10
Mascula	9
Rembrandt	9
Guinness	8
RGT Bairstow	8
Bright	7
Kask	7
Kvium	7
Pacman	7
Shaun	7
Informer	6
SY Revolution	6
KWS Danicum	5
LG Initial	5
RGT Stokes	5
KWS Extase	5
KWS Brise	5
Heerup	4
SU Fiete	3
Pondus	3

Stacking af gener

Septoria resistente sorter,
men hvad er baggrunden ?

Nedbrud af Cougar sepetoria-resistens først opstået i Irland i 2020

Cultivar	Pedigree
Cougar	Tuscan × Robigus
KWS Lumos	Cordiale × Dover
Cadenza ^c	Axona × Tonic
Cellule	Nogal × Almirante
J.B. Diego	3351b1 × Stru2374
KWS Colosseum	Cougar × Beluga
KWS Extase	Boisseau × Solheio
KWS Firefly	Cougar × KWS Rowan
LG Astronomer	(Cougar × Leeds) × Britannia
Merit	Cougar × Britannia
Rembrandt	Cougar × Kerrin
RGT Saki	Cougar × KWS Santiago
RGT Silversufer	Cougar × Relay
SY Graham	Premio × Expert

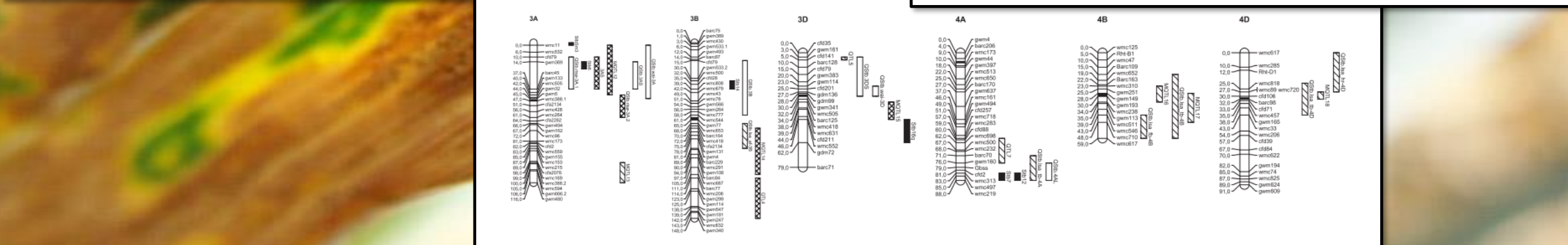
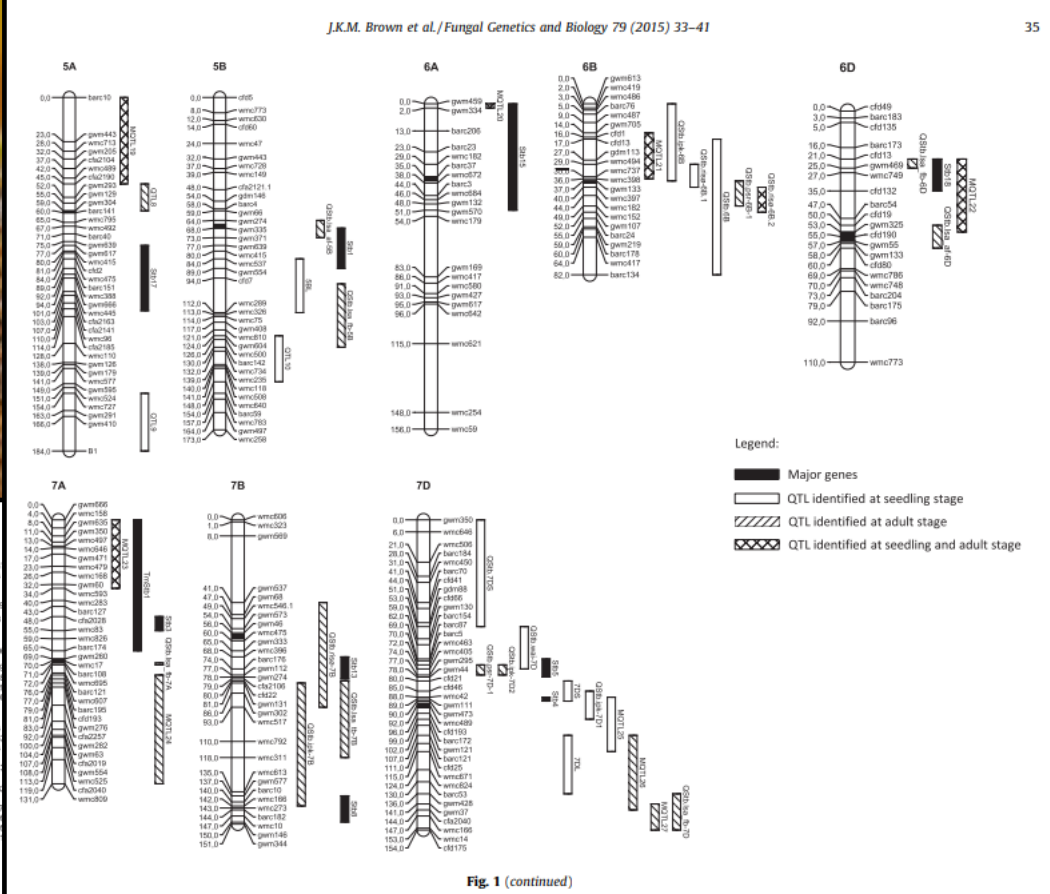
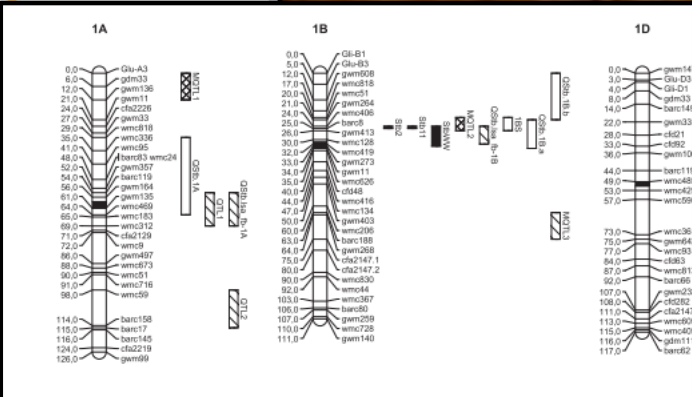
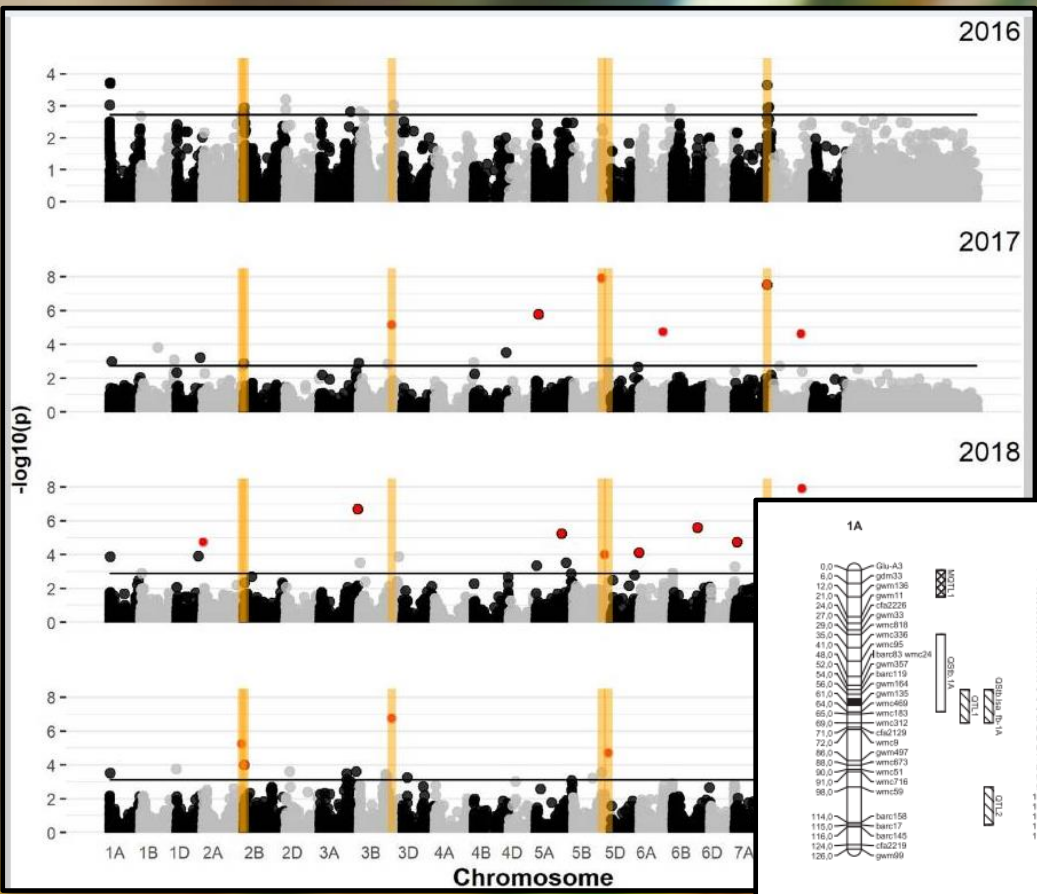
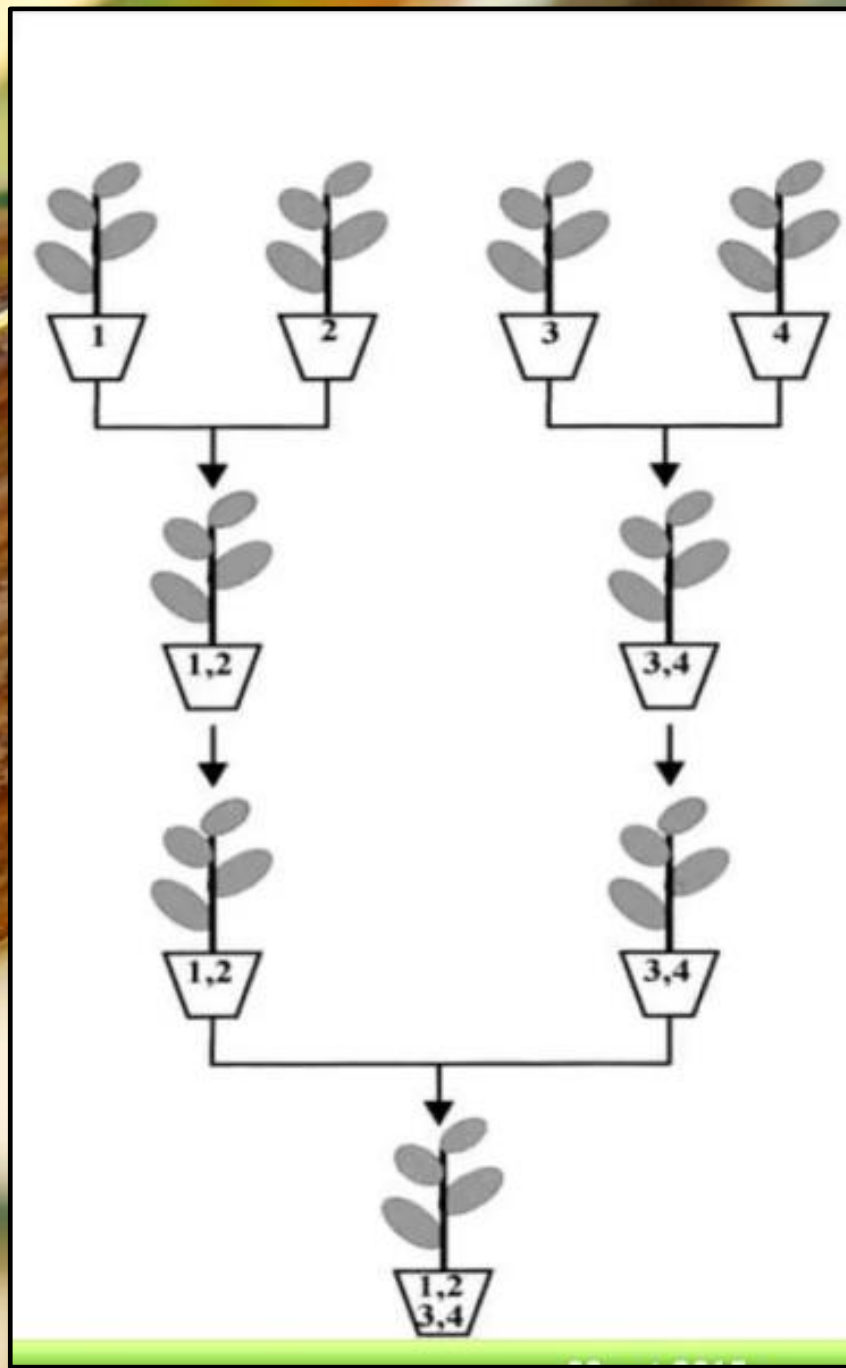
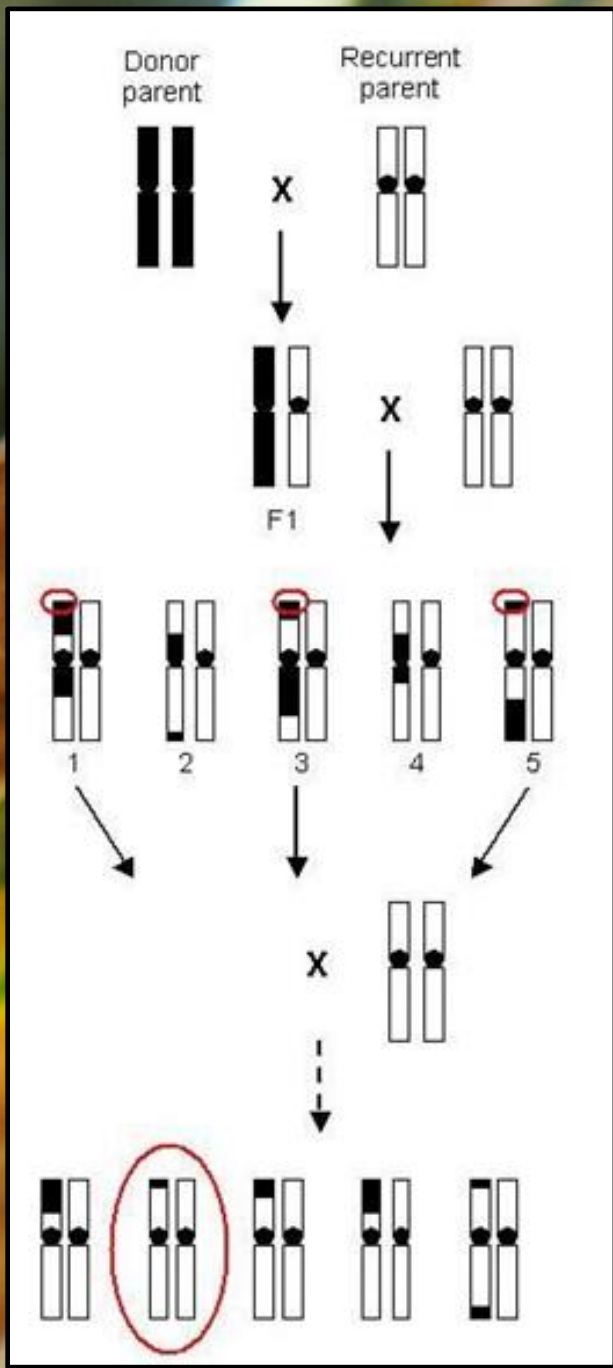

Fig. 1. Location in the wheat genome of major genes, QTL and meta-QTL involved in resistance to *Septoria tritici* blotch. Loci have been projected on the simplified SSR consensus map of Somers et al. (2004). Five QTL from Table S1 were not included in the map due to a lack of shared markers between the original paper and the consensus map. Solid bars represent major genes (see Section 1 and Table 1) and other bars patterns indicate QTL identified at different plant growth stages.

Cougar /
KWS Rowan

Edgar /
Tabasco

KWS Firefly

Informer

Boisseau /
Solehio

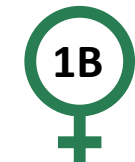
Torp /
(Stigg/Hereford)

KWS Extase

Kvium

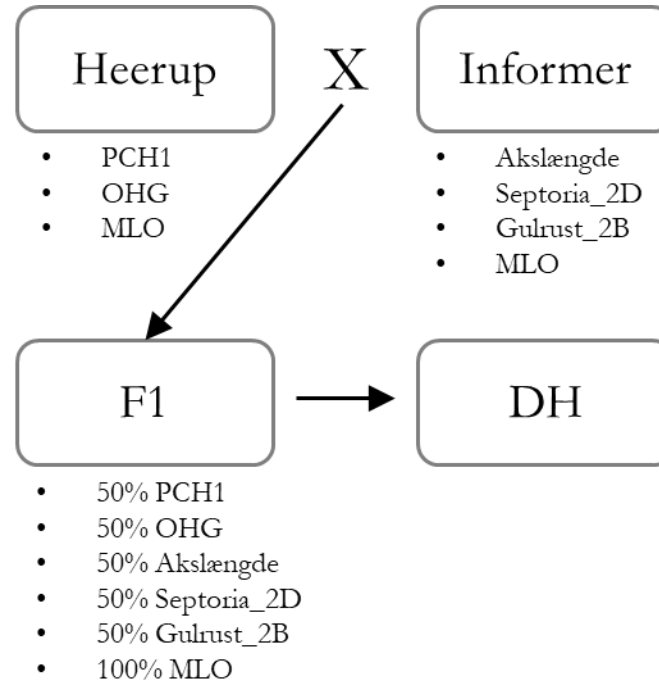
SORT 1

SORT 2

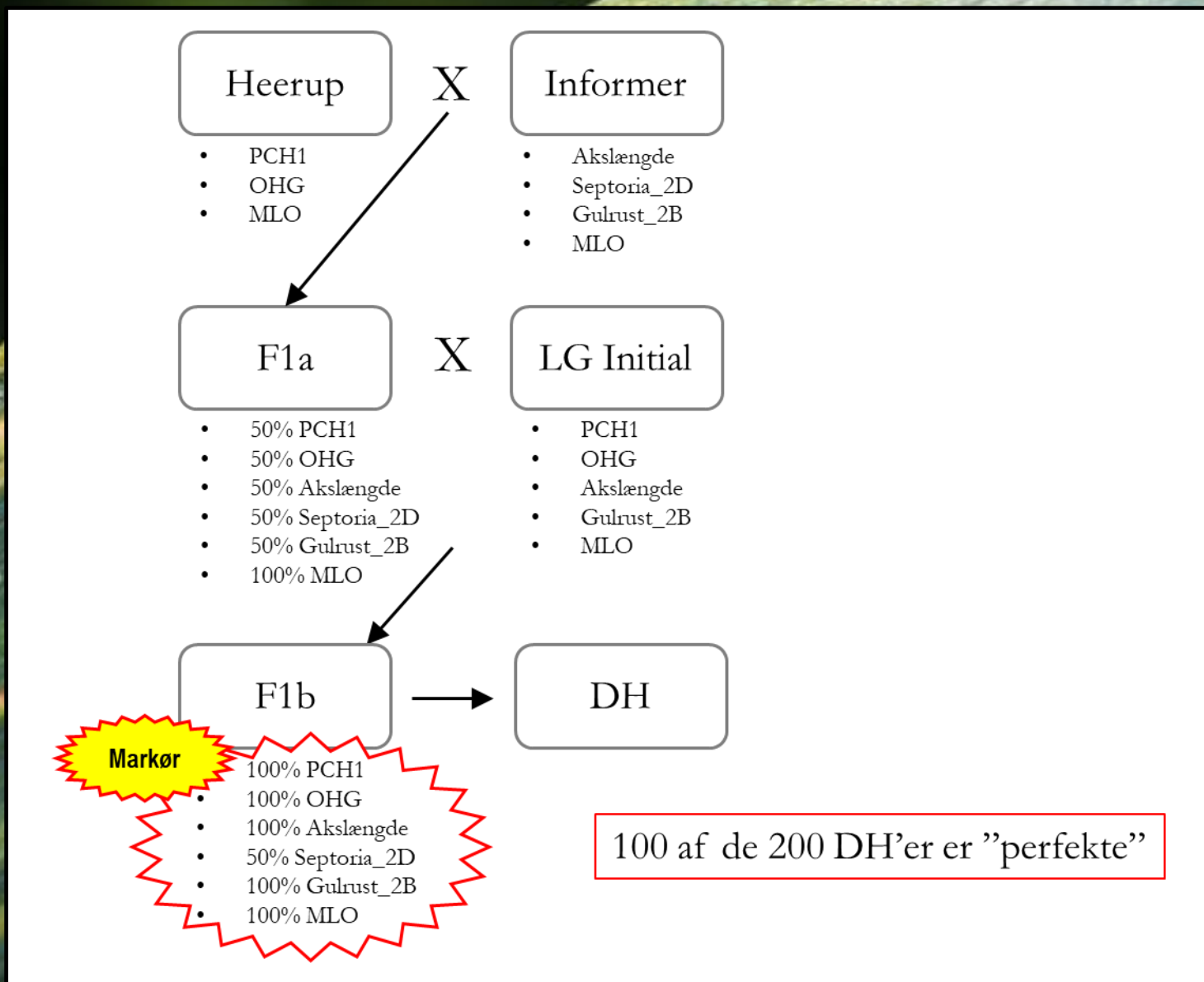

DNA-markør baseret selektion, berigede populationer

6 af de 200 DH'er er "perfekte"

DNA-markør baseret selektion, berigede populationer

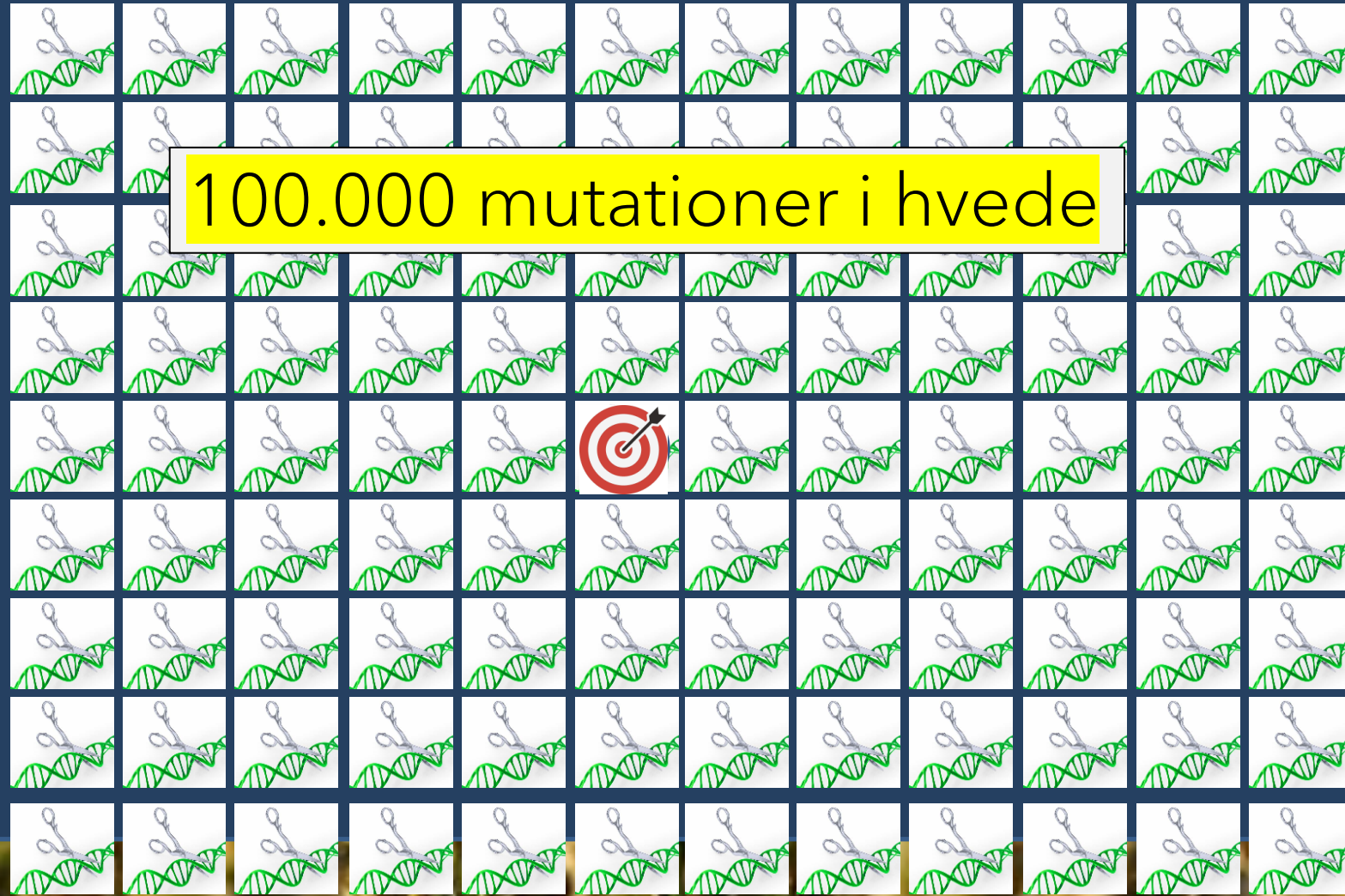

CRISPR

Mutation-forædling

Induceret mutagenese:
Stråling eller kemisk behandling

Mutation-forædling

SDN1 - site directed nuclease - (CRISPR)

PRODUCT CATEGORIES

NGT - Verification Procedure

Conventional

cross-breeding, including by using advanced techniques such as embryo rescue, induced polyploidy and bridge crosses	GMO techniques listed under <u>Annex IB</u> of 2001/18 Mutagenesis Protoplast fusion (cells from crossable species)
No risk assessment 	
No labelling 	
No detection method 	
Allowed for organic farming 	

NGT Category 1 (conventional-like)

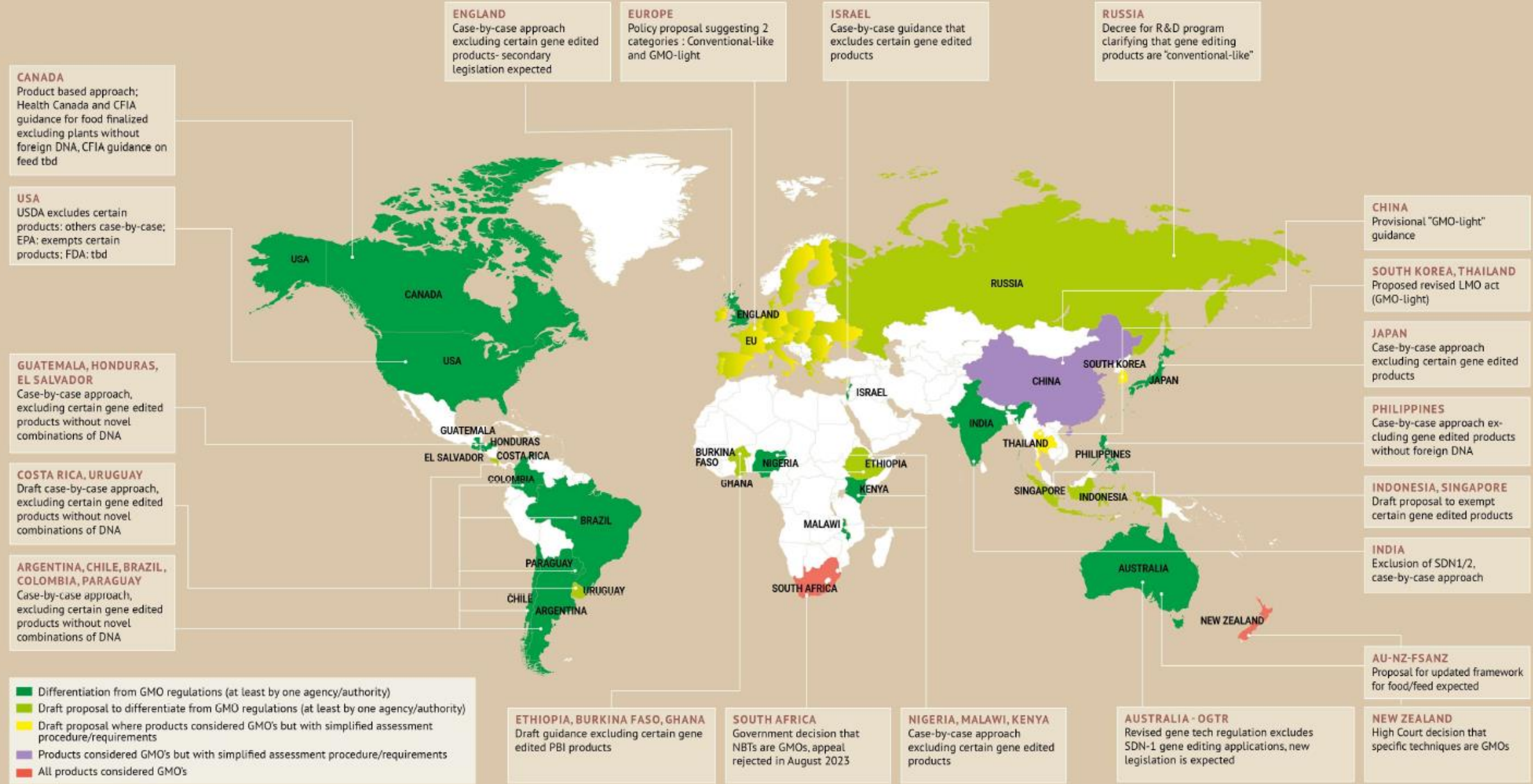
equivalent to conventional plants if <u>equivalence criteria</u> are met
No risk assessment
Seed bag NGT labelling + NGT info public register
No detection method
Not allowed for organic farming

GMO

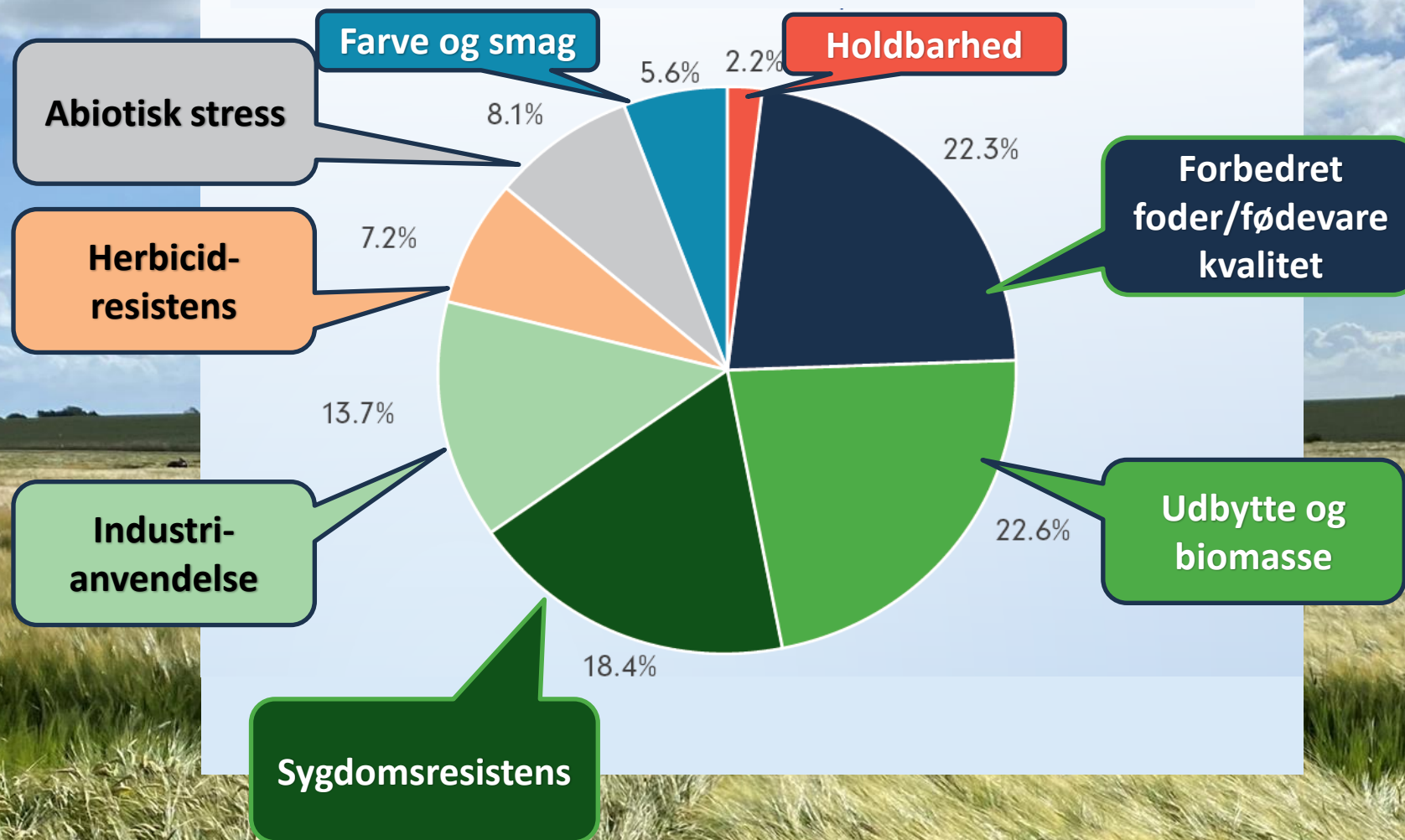
NGT Category 2 	Transgenic plants
Adapted GMO risk assessment 	Full GMO risk assessment
GMO labelling (+trait) + Public GMO register	GMO labelling Public GMO register
(adapted) detection method	detection method
No Opt out by MS 	Opt out by MS
Not allowed for organic farming 	

Policy developments around the world 08/2023

Aktuelle offentliggjorte CRISPR-egenskaber i afgrøder. 750 egenskaber i 65 afgrøder

CRISPR EGENSKABER

RETRAQUE – UNI/FORÆDLER PROJEKT

- Forbedret fotosyntese
- Fusarium-resistens i hvede/byg
- Bedre proteinfordøjelighed i hvede/byg

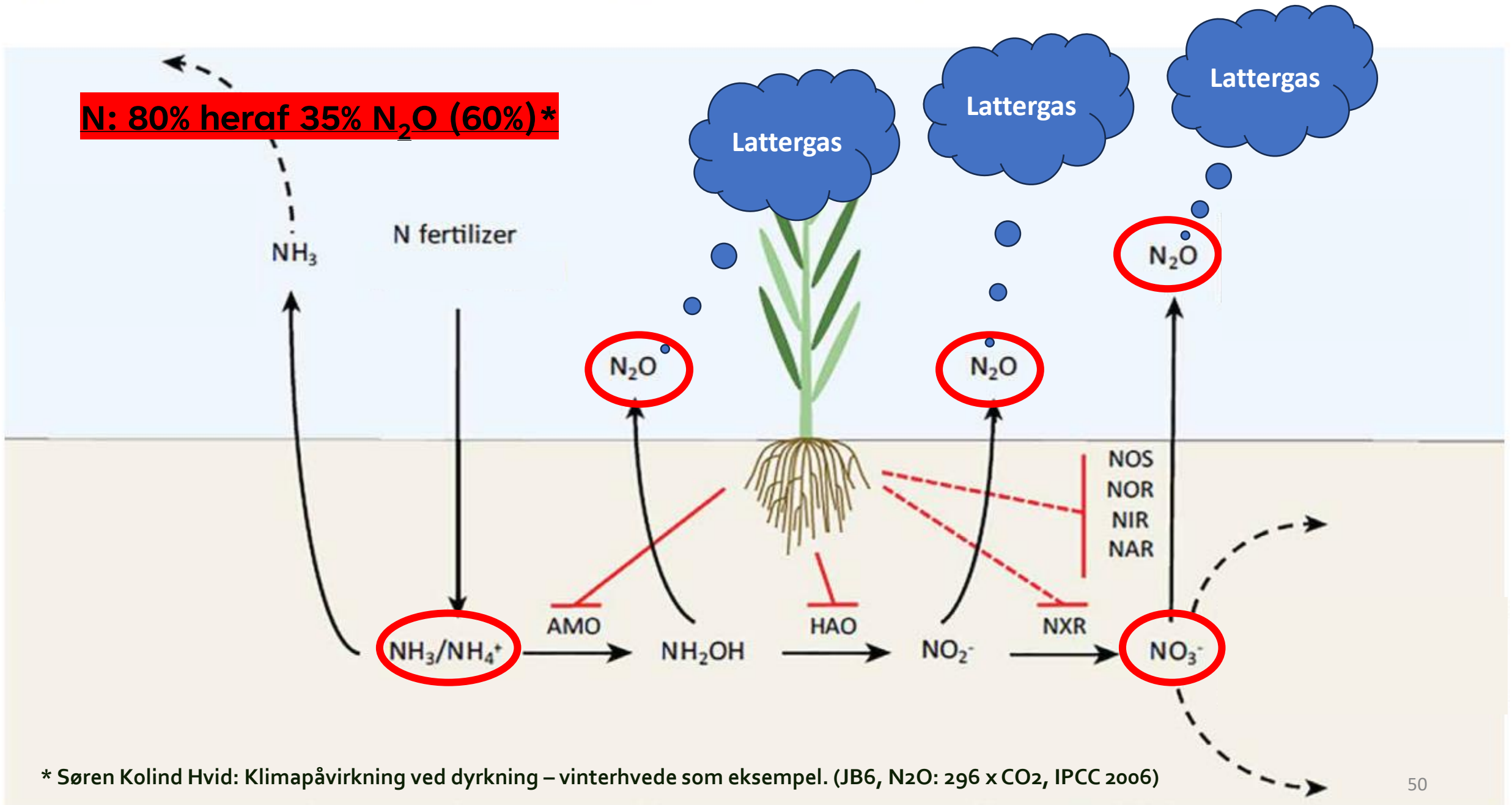
ANDRE EGENSKABER

- Meldugresistens i hvede
- Nedsat acrylamid i hvedebrød
- Glutenfri hvede og byg
- Lav-fytinsorter i hvede og byg
- Amylose hvede

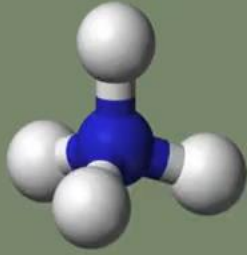
HESTEBØNNER TIL PLANTEBASEREDE FØDEVARER

- Formindsket ANF-indhold
- Forøget proteinfordøjelighed
- Forbedret smag
- Nedsat flatulens(oligosaccharider/raffinose)

Figure 1: Root exudates as a mean of mitigating nitrogen losses in agriculture (Coskun et al, 2017)

* Søren Kolind Hvid: Klimapåvirkning ved dyrkning – vinterhvede som eksempel. (JB6, N₂O: 296 x CO₂, IPCC 2006)

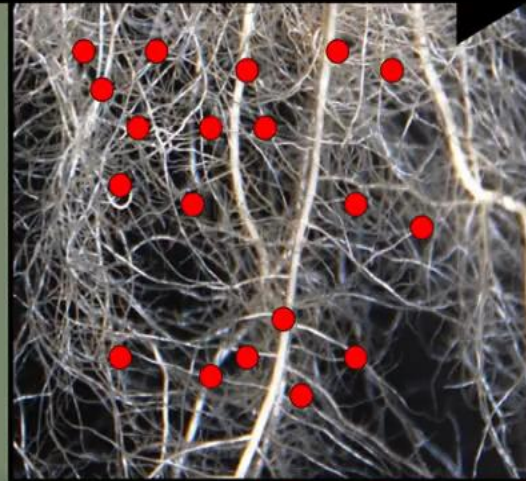

Ammonium

- + stays in soil
- + moves into organic-N forms
- + efficient to assimilate
- + results in healthy agricultural system
- + good for environment

NITRIFICATION

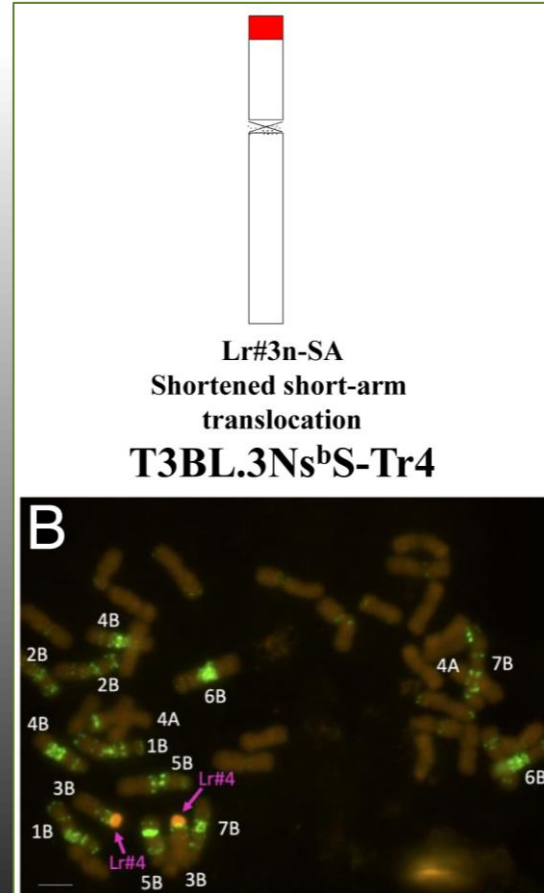
Nitrate

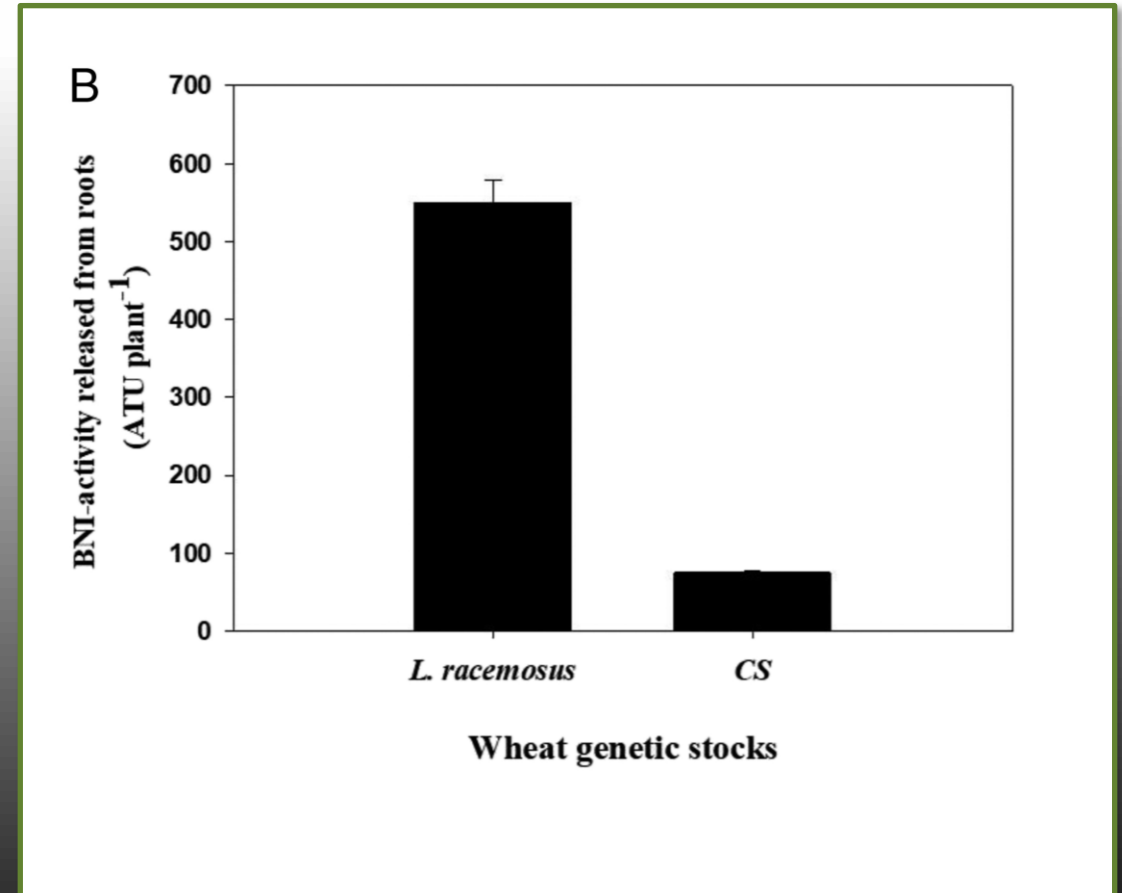
- leaches out of soil
- denitrification - N_2O , NO , N_2
- inefficient to assimilate
- results in unhealthy agricultural system
- harmful to environment

Biologisk Nitrifikations Inhibering i hvede

Krydsning med vild hvede (*Leymus racemosus*) giver trans-lokationslinier med BNI effekt

BNI-aktivitet udskilt fra rødder

BNI = Biologisk Nitrifikations Inhibering

BNI elite wheat

elite wheat

Look at the the BNI wheats,
well, it looks quite healthy and green.

Tak

